

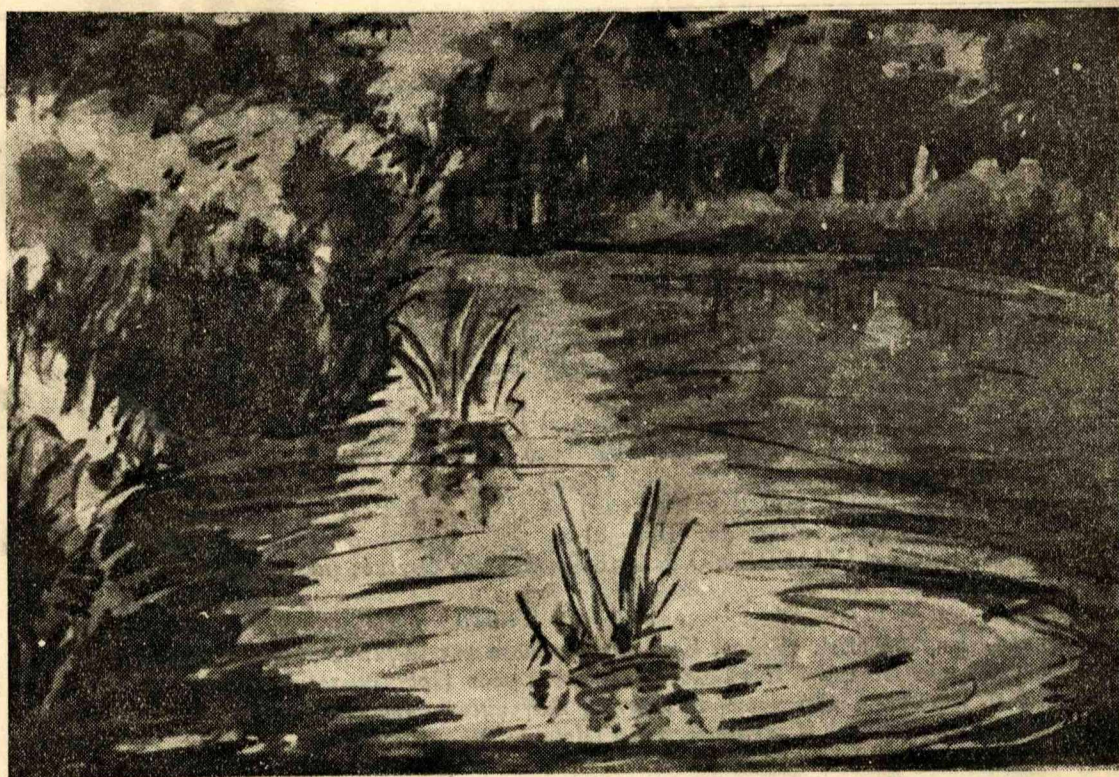
7ε/ΜΧ/518

ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΚΟΝΤ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΥ

ΠΕΤΡΙΑ ΣΕ Λ'ΜΝΗ (Μελάνι)

Ν Ε Α Ν Ι Κ Η Ζ Ω Η

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΙΑΣ
Ν Ε Ω Ν

ΤΟΜΟΣ Α

ΦΥΛΛΟ 1

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1947

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΙΑΝ. Ν. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ (ΝΗΣ-ΓΙΑΝ)
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ. ΔΙΕΥΘΥΝ.: ΝΙΚΟΣ ΚΟΝΤΟΣ
ΓΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΔΑΜΙΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜ. ΔΙΕΥΘΥΝ.: ΜΕΜΑΣ ΚΟΝΤΟΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΙΤΣΟΣ
ΓΙΩΡΓ. Ν. ΚΑΡΤΕΡ
ΝΑΣΟΣ ΔΗΝΑΙΟΣ
ΦΑΙΔΡ. ΝΑΓΡΕΤΗΣ

ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΝΑ ΣΤΕΛΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΙΟΥ 15

Τιμή φύλλου 1500 — Συνδρομές: Χρόνου 36.000 — Έξάμηνη 17.000

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΡΑΠΑΝΟΥ, «Μεριάστε γὰ διαδοῦμε». (Ποίημα)
ΝΗΣ-ΓΙΑΝ «Ὁ δρόμος μας». (Ἄρθρο)
ΧΡ. Ν. ΚΟΥΔΟΥΡΗ, «Θέση τοῦ ποιητῆ» (Στοχασμοί)
ΗΛ. ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ, «Προπαγάνδα μὰ καὶ καθήκον» (Ἄρθρο)
VINCENT SHEEAN (μετάφρ. Πολυχρ. Βερυκοκάκη) «Ὁ ἴδιος μου ὁ Γιὸς» (Διήγημα)
ΝΑΣΟΥ ΔΗΝΑΙΟΥ «Ἐπαρχία» (Ἄρθρο)
ΠΑΝΟΥ ΠΑΓΑΣΑΙΟΥ, «Μυκῆναι», (Ποίημα)
ΓΙΩΡΓ. Ν. ΚΑΡΤΕΡ, «Ἐπιστροφή». (Ποίημα)
ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ, «Καμπάνες». (Διήγημα)
ΞΑΝΘΟΥ ΛΥΣΙΩΤΗ, «Σονέτο» (Ποίημα)
ΦΑΙΔΡ. ΝΑΓΡΕΤΗ, «Πορεία». (Ποίημα)
ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΥ «Ὁ ἄλλος ἄνθρωπος σὰν ψυχικὸς μας φίλος»
ΕΡΕΥΝΑ

ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ

ΓΙΩΡΓ. Ν. ΚΑΡΤΕΡ, «Γιώργ. Καραπάνου—Δῶρα τῆς Ἀγάπης» (κριτ. διβλίου)
ΟΣΚΑΡ, «Α. Μίλλερ—Ἦταν ὅλοι τους παιδιὰ μου» (κριτ. θεάτρου)
ΝΙΚΟΥ ΚΟΝΤΟΥ, «Σύγχρονη Βρετανικὴ Ζωγραφικὴ» (κριτ. Ζωγραφ.)
ΤΕΛΗ ΚΟΝΣΟΛΑΚΗ, «Εἰσαγωγικά» (Μουσικῆς)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ:

Διευθυντής: ΓΙΑΝ. Ν. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ, Ἰου 15.
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Γ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ, Θεμιστοκλέους 11

ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΜΕΡΙΑΣΤΕ ΝΑ ΔΙΑΒΟΥΜΕ

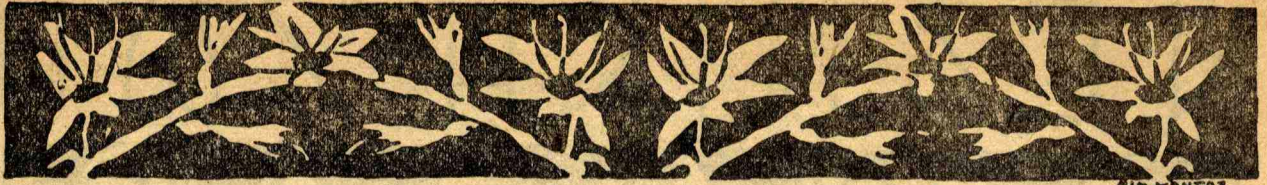
Καιρός πιά νά τὸ νοιώσετε, μεριάστε νά διαβούμε,
ὅποιοι κι' ἂν εἶστε φίλοι, ὄχτροί, προγόνοι κι' ἐπιγόνοι
τὸ τέρμα σας τὸ φτάσατε καὶ τώρα ξεκινούμε,
γιὰ μᾶς ὁ δρόμος ἀρχινάει ὅπου γιὰ σᾶς τελειώνει.

Χολή δὲν ἔχει ὁ λόγος μας, φωνή δὲν εἶν' χαλάστρα,
καὶ μεις ἀπ' ἄλλους κάποτε θὰ παραμεριαστοῦμε,
εἶν' ἢ φωνή μας δίκαιη, κι' εἶν' ἢ φωνή μας πλάστρα,
κι' ἐλπίδας εἶναι μῆνυμα, μεριάστε, νά διαβούμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

Ὁ κ. Γιώργος Καραπάνος δὲν εἶναι μόνον ἓνας ἀληθινὸς Ποιητὴς,
ἀλλὰ κι' ἓνας ἀληθινὸς Ἄνθρωπος. Τὸν Ποιητὴ-Καραπάνο τὸν βρισκο-
με στὶς συλλογές του. Τὸν Ἄνθρωπο-Καραπάνο στὸ γραφεῖο του, ὅπου μὲ τόσο
εὐλιμενὴ ἐνθουσιασμὸ δέχτηκε νά βοηθήσει τὴ «Νεανικὴ Ζωή» μὲ τίς πνευμα-
τικὲς ἀξίες ποὺ διαθέτει. Δὲν ἔχουμε τίποτε ἄλλο, παρὰ κι' ἀπὸ δω νά τὸν εὐχα-
ριστήσουμε θερμὰ γιὰ τὴν ἀγάπη του στοὺς νέους ποὺ ἔρχονται.

«Η ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ»

Ν. ΚΟΝΤΟΣ

Ο Δ Ρ Ο Μ Ο Σ Μ Α Σ

Ἡ ἔκδοσις τῆς «Νεανικῆς Ζωῆς» δὲν ἀποβλέπει στὸ νὰ παρουσιάσῃ ἕνα ἀκόμα ἐντυποκοντὰ στὰ τρία ἄλλα ποῦ ὑπάρχουν, οὔτε κ' ἔχουμε σκοπὸ νὰ τὴν μεταχειριστοῦμε γιὰ πλουτισμὸ ἢ γιὰ βιοποριστικὸ ἐπάγγελμα. Ὁ σκοπὸς μας εἶνε ψηλότερος, ἢ πρόθεσὴ μας ἀφιλοκερδέστερη, τὸ ἰδανικὸ μας ἀγνότερο.

Μὲ λύπη κι' ἀπογοήτευση βλέπουμε τὴν ἀναρχία ποῦ ἐπικρατεῖ, τόσο στὴν κοινωνικὴ ὅσο καὶ στὴν πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας, τοῦ τόπου μας ποῦ χωρὶς ἄλλο ἀξίζει μιᾶς καλλίτερης τύχης ἀν' οἱ ἡγούμενες τάξεις καὶ πρὸ πάντων οἱ διανοούμενες, εἶχαν συναίσθησις τῆς ἀποστολῆς τους, κ' ἢ ὅποια δὲν εἶνε ἄλλη ἀπὸ τὴν καθοδήγησις τῆς Νεολαίας μας σὲ μιὰ εὐρύτερη κι' ὠραιότερη λεωφόρο προκοπῆς καὶ πολιτισμοῦ.

Ἡ κατάπτωσις τῶν Ἡθῶν, ἡ ἀτονία στὸ Θρησκευτικὸ συναίσθημα, ἡ παραμέλησις τῶν Ὑγιῶν Ἀρχῶν, ἡ γενικὴ ἀναρχία ποῦ ἐπικρατεῖ σὲ κάθε ἔκφανσις τῆς ζωῆς μας, παρουσιάζουν ἀπογοητευτικὸ θέαμα καὶ δὲν βλέπουμε τίποτε στὸν ὀρίζοντα ποῦ νᾶρχεται σὰν καλὸς οἰωνὸς στὴν ἐξέλιξί μας.

Ἡ «Νεανικὴ Ζωή» γιὰ μόνον σκοπὸ καὶ γιὰ μόνον κατεύθυνσίν της θᾶχει τὴν ἐνίσχυσι τῶν προσπαθειῶν τῶν Νέων, γύρω στὴν πνευματικὴ τους μόρφωσι, στὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα, στὴν στήριξι καὶ ἐνίσχυσι τῶν ἠθῶν, στὴν ἀγάπην τῶν παραδόσεων καὶ γενικὰ στὴν ἀνάνηψιν κι' ἀναγέννησι.

Εἶμαστε νέοι γεῖτατοι θέρμη κι' ἀγάπη πρὸς τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην καὶ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμοὺς. Ἑλληνόπουλα ποῦ μ' ὅλη τὴν λαίλαπα ποῦ μαστίζει καὶ δηλητηριάζει τὴν ἑλληνικὴν διανόησι, πιστοὶ στὴ μεγάλη ἀποστολήν καὶ σημασίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀποφασίσασμε ν' ἀναγεννηθοῦμε καὶ ν' ἀντιδράσασμε στ' ἀπονέκρωμά

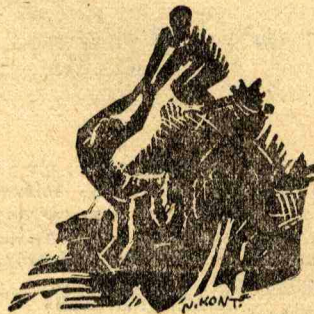
μας. Πιστεύουμε ἀκράδαντα στὰ διδάγματα τῆς φυλῆς μας, ἀπ' τὰ ὅποια παίρνουμε ζωὴ γιὰ ἕνα εὐτυχέστερον μέλλον.

Δὲν ἔχουμε τὴ φιλοδοξία νὰ λογιστοῦμε πρωτοπόροι στὴν ἰδέαν γιὰ τὴ διάδοσι τῆς Λογοτεχνίας, τῆς Τέχνης γενικὰ. Κι' ἄλλοι πρὶν ἀπὸ μᾶς ἔκαναν ὅμοιες προσπάθειες. Ἑλληνες καὶ Ξένοι πολλοί, π' ἀγάπησαν κ' ἐξετίμησαν τὴν ἰδέαν αὐτὴν, ἐργάστηκαν μὲ ζῆλον. Δὲν μπόρεσαν ὅμως νὰ ὀλοκληρώσασιν τὸ ἔργον τους γιὰ πολλοὺς λόγους. Αὐτὴ ἀκριβῶς τὴν προσπάθειαν ἐρχόμεσθε μῆεις νὰ συνεχίσαστε μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποίθησι, πῶς μὲ βοηθοὺς καὶ συνεργάτας ὅλους τοὺς Νέους, θὰ φθάσαστε στὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ σκοποῦ μας.

Ἡ «Νεανικὴ Ζωή» θᾶχει τίς σελίδες της πάντα στὴ διάθεσιν τῶν Νέων τοῦ τόπου μας, ποῦ νοιώθουν, ποῦ συγκινοῦνται καὶ παθαίνουνται ἀπ' τὰ προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας.

Τὸ περιοδικὸν μας, περιοδικὸν ὄλων τῶν Νέων δὲν πρόκειται νὰ δεσμευτεῖ σὲ ἀποκλειστικὴν ἀντίληψιν καὶ κατεύθυνσιν στὴν τέχνην. Θὰ φιλοξενεῖ κάθε προσπάθειαν, ἀρκεῖ αὐτὴ νὰ βρισκεται μέσα στὸ νόημα τῆς τέχνης. Μ' αὐτὴς τίς ἀρχὰς καὶ μ' αὐτὸ τὸ πρόγραμμα θὰ προχωρήσαστε. Ξέρουμε πῶς αὐτὸ εἶνε δύσκολον πολὺ. Μὰ θὰ προχωρήσαστε μὲ θάρρος κι' ἀπόφασιν νὰ πετύχαστε. Νὰ ποιοὶ εἶμαστε, νὰ ποιοὺς εἶνε ὁ σκοπὸς μας, νὰ τί ζητᾶμε. Ἑλληνόπουλα ἀναστηλωτὲς τῶν θεσμῶν μας, μακρυὰ ἀπὸ κάθε ἀπομίμησι καὶ τὴν ἀμέριστον ὑποστήριξιν τῆς ὀγιότητος κοινωνίας μας, σηκώναστε τὴ σημαίαν τῆς «Νεανικῆς Ζωῆς» ποῦ μέσα στίς πτυχὰς της συμβολίζει ἕνα καλλίτερον αὔριον γιὰ τὴν Νεολαίαν μας.

ΝΗΣ—ΓΙΑΝ

Ν. ΚΟΝΤΟΣ

ΝΙΚ ΚΟΝΤΟΣ

ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΗ

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Του ΧΡ. Ν. ΚΟΥΛΟΥΡΗ

Ο πόλεμος, όσον καιρό βαστοῦσε ακόμα, μάς ὑπόσχονταν αισιόδοξες ἐξελίξεις μιὰς μελλοντικῆς εἰρήνης. Τέτοια ὠραία ζωῆ, μ' ἐλευθερίες, χωρὶς δυσαναλογίες καὶ περισπασμούς μιλιταριστικούς, ὁ καθένας τὴν ἐπλασε. Μὰ πιότερο ἀπ' ὄλους, ὁ ποιητὴς στὴν ψυχὴ καὶ τὰ ὄνειρα, διανοούμενος ἄνθρωπος. Ἐμαθε αὐτὸς νὰ ξεχωρίζει στὴν ἀπεραντοσύνη τὶς ἐποχιακὲς κινήσεις τῆς φύσης, πέρ' ἀπ' τὰ νοητὰ τεῖχη τοῦ ἐρχόμενου κίνδυνου. Κ' εἶν' ἀόρατοι κ' εἶναι πολλοὶ τούτ' οἱ κίνδυνοι, ποὺ δὲν ἀπειλοῦν μόνο τὸν ἑαυτὸ του, τὴν προσωπικότητά του, τὴν ἐξάρτησή του στὸ σύνολο, μὰ τὸν πλέριο ἐξαφανισμό τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς. Ἀπ' ὄλον τοῦτο λοιπὸν, τὸν αἱματηρὸ ποῦ κυλλίστηκε ἀγῶνα, κέρδισε τὴ βαθιὰ συναίσθηση πὼς δὲν ἀνήκει ἀπλὰ σ' ἓνα κόσμο φυσικῆς ροῆς, μὰ ὅτι γεννήθηκε μέσ' ἀπ' τὴ φωτιὰ καὶ τ' ἀτσάλι ὑπέρημαχος στηριχτῆς κάποιας ἰδέας ἀνώτερης. Ἐνας πάλι βαθυστόχαστος μῦθος τῆς πνευματικῆς ὑπαρξίας ἐπαναλαμβάνεται. Μπορεῖ νὰ πλάστηκε ὁ ἄνθρωπος ἀπ' τὴ στάχτη τῶν Τιτάνων ποῦ κατεκεράυνωσε ὁ Ζεὺς, ὁμως μέσ' ἀπ' τὴ στάχτη αὐτῆ, πάντα θὰ ὑπάρχουν μόρια τοῦ Διόνυσου, ποῦχαν καταβροχθίσει.

Ο ποιητὴς παρουσιάζεται προφήτης καὶ φιλόσοφος στὶς ἐκάστοτε κοσμογονίες. Μέσα στὴν πάλη τοῦ ἀτόμου πρὸς τὰ φυσικὰ

καὶ ἠθικὰ ἀμαρτήματα, πρὸς τὸ μυστήριό τῆς μεταφυσικῆς, τὴ σκοπιμότητα ἢ τὴν ἀδιαφορία, προβάλλει γι' αὐτὸν τὸ πεδίο τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ. Πὼς λοιπὸν πρέπει νὰ σταθεῖ ἀπέναντι σὲ τέτια ἐρωτηματικά. Ἄλλοτε ὁ ρομαντισμὸς προσπαθοῦσε νὰ γεφυρώσει τὸ χάος ἀνάμεσα στὴ ζωὴ καὶ τὸ χαμένο παράδεισο. Τώρα ὁ ὑπερρεαλισμὸς ἐξιστορεῖ τὴν ὠμὴ πραγματικότητα μὲ σπασμένα σύμβολα καὶ γωνίες ἐμπειρίας ἢ κούφιες κραυγές. Ὅμως τὸ τωρινὸ ἀντίκρουσμα μετὰ τὶς τόσες κοινωνικὲς διαμορφώσεις, γίνεται καταφανέστερο καὶ πιὸ ἐπιταχτικὸ. Προσανατολισμὸς λοιπὸν στὸ ἠρωϊκὸ, τὸ αισιόδοξὸ νόημα τῆς ζωῆς. Φτάνουν πλέον οἱ ἔναστροι οὐρανοί, οἱ λίμνες καὶ τὰ νωθρὰ χρώματα τῶν ἐφήβων. Οὔτε οἱ ἀναρθρες κ' ὑστερικὲς φωνές γιὰ «κλειδοκύμβαλα σιωπῆς», δῆθεν φωτισμένες κεραῖες πνευματικῆς, μὰ κακόπιστες κ' ἰδιοτελεῖς στὸ βᾶθος πολυμορφίης τῆς παρακμῆς. Ὁ πόλεμος δίδαξε τὸν ποιητὴ: Ἄν θέλεις εἰρήνη, ἀγωνίσου γι' αὐτὴν. Αἴτημα στὴ συνείδησή σου νὰ γίνει, τὰ πράγματα καθαρὰ. Μέσ' ἀπ' τὶς ἀντινο-

μίες καὶ τὶς σνομικὲς παροδικότητες, ποτὲς δὲ θὰ γεννηθεῖ κατεύθυνσι καινούργια κ' ἱστορικῆ. Πίστεψε πὼς ὄλα τὰ ἰδανικὰ ἀπορρέουν ἀπ' τὶς ἐμφυτες κ' ἀξιολογικὲς ροπές τῆς ψυχῆς σου. Ἀνεπάρκεια ὁμως, μικρὴ προσωπικότητα, δὲν προϋποθέτει τίποτ' ἄλλο, ἐξὸν ἀπὸ μαρασμὸ κ' ἐπακόλουθο χαλασμὸ.

Ο ποιητὴς εἶναι ἔχτυπη ἀπόδοσι μιὰς ἀνάλογης κοινωνικῆς περιοχῆς. Τὸ κῆρος του ἐπιβάλλεται καὶ γενικεύεται ὅσο ὀξύτερη γίνεται ἡ γνώση, μερικὴ ἢ καθολικῆ, τοῦ ἀνθρώπου. Κ' ἡ ἱστορία λέει, γιὰ τὴν κλασσικὴ, τὴ ρομαντικὴ ἢ τὴ σύγχρονη μορφή μιὰς ποίησης, πὼς πάντ' ἀντιπροσωπεύει ὄχι μονάχα ἓνα ἔθνος παρὰ μιὰ ἐποχὴ, μιὰ μακροῶνη περίοδο. Μέσα στὰ πλαστικὰ σχήματα καὶ τὰ ἐκφραστικὰ μέσα, σταθμίζεται τὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενον. Ἀνάλογα τώρα μὲ τὸ βᾶρος του, τὴ μέθοδό του, ἢ τὴν τεχνικὴ, πηγάζει κ' ἡ ἀφετηρία ἢ ὁ σταθμὸς ἑνὸς πολιτισμοῦ. Προπάντων ὁμως τὸ ἦθος καὶ ἡ ὕψηλὴ στάθμη τοῦ ἐργάτη τοῦ πνεύματος. Τίποτα δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ φέρνει στὶς ἀζες τὸ γνήσιο παλμὸ τοῦ καιροῦ του, ἔτσι θὰ γίνει ὀδηγητὴς στὴν ἀνθρώπινη πνευματικὴ ἐξέλιξη. Φιλόδοξος ἀγωνιστῆς κ' ὄχι ἀπλοϊκὸς βοηθητῆς ἢ οὐραγὸς μιὰς πορείας παρακμῆς. Μακάριος καὶ ξυλιασμένος πάνω στὶς ἀναπαυτικὲς πολυθρόνες μιὰς παράδοσης, δὲν ὠφελεῖ. Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ πεθάνει.

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ ΜΑ ΚΑΙ ΚΑΘΗΚΟΝ

Τοῦ ΗΛΙΑ ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ

Λίγοι εἶνε οἱ νέοι ποὺ ἀσχολοῦνται ἐδῶ μὲ τὴν καλλιτεχνία μὲ σκοπὸ νὰ μάθουν, νὰ μορφωθοῦν, νὰ νοιώσουν μιὰ χαρὰ ἀπὸ ἕνα δημιουργήματα τοῦ πνεύματος. Οἱ περισσότεροι ἔχουν κάποιο ἀπώτερο σκοπὸ καὶ μιὰν ὠφέλεια χρήσιμη νὰ βροῦνε στὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς τους—ὕλική πάντα—ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀσχολία τους. Κι' ἔτσι δημιουργοῦνται δυὸ καταστάσεις. Ἀπ' τὴ μιὰ ἔχουμε πολλοὺς καλλιτέχνες, ἰδίως στὴ λογοτεχνία, κι' ἀπ' τὴν ἄλλη λίγο καλλιτεχνιῶ κοινῶ. Τὸ πρῶτο εἶνε καλὸ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ μιᾶς μεγάλης τάξης καλλιτεχνῶν. Ἐπίσης εἶνε καλὸ γιὰ τὸ κοινὸ — νομίζω καὶ γιὰ τὴν καλλιτεχνία — τὸ νὰ μπορεῖ νὰ διαλέγει ἀνάμεσα σὲ πολλοὺς. Καὶ δὲν εἶνε δυνατό αὐτοὶ οἱ καλλιτέχνες νὰ μὴ θέλουν νὰ ἀγοράζονται καὶ ν' ἀκούγονται τὰ ἔργα τους· ἢ ὕλη πάντα δέχτηκε νὰ συμβάλει στὴν ἀνάπτυξη τοῦ πνεύματος. Ἀλλά, δυστυχῶς, σύμφωνα μὲ τὸ δεύτερο, εἶνε ἀνίκανοι νὰ καταναλώσουν τὰ ἔργα τῶν καλλιτεχνῶν, αὐτοὶ «λίγοι» νέοι ποὺ σὰ θὰ μεγαλώσουν θὰ γίνουν «λίγοι» φίλοι τῆς λογοτεχνίας, τῆς ποίησης, τῆς μουσικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, καὶ . . . πράγμα ποὺ θὰ σημαίνει τὴν ὑπαρξὴ λίγου φιλοκαλλιτεχνικοῦ κοινοῦ καὶ λίγης θετικῆς συνεισφοράς στὰ βαλάντια τῶν καλλιτεχνῶν μας.

Δὲν λέγω, βέβαια, πὼς οἱ καλλιτέχνες μας πρέπει νὰ βάλουν διαφημίσεις στὶς ἐφημερίδες, καὶ «πανώ» γιὰ νὰ προσελκύσουν τὸν κόσμο. Εἶνε μιὰ μάταιη προσπάθεια. Ὁ μεγάλος πιά ἔχει σχηματίσει τὸν κύκλο τῶν ἐπιθυμιῶν του, κι' ὁ μικρός, ὁ νέος, ἢ δὲ θὰ διαβάξει ἐφημερίδα κι' ἔτι ἄλλο, ἢ δὲ θάναε σὲ οἰκονομικὴ θέση. Ἡ προπαγάνδα — γιὰ τὴν τέτοια χρειάζεται παντοῦ — πρέπει ν' ἀρχίσει ἀπὸ θαθειά, ἀπ' τὶς ρίζες: Ἀπὸ τοὺς νέους: τὰ παιδιά. Γιὰ τὸ καλὸ τῶν ἰδίων τῶν καλλιτεχνῶν, γιὰ τὴ βίωση τῆς πραγματικῆς καλλιτεχνίας, γιὰ τὴν ἀνύψωση τοῦ ἔθνους καὶ τέλος — ἀν καὶ ἄμεσο θάναε τοῦτο, ἐνῶ τᾶλλα θὰ

προέλθουν κατόπιν — γιὰ τὸ καλὸ τῶν νέων ποὺ ζοῦνε στὶς ἀπρόσιτες ἀπὸ πνευματικότητα ἐπαρχίες, κι' ἀκόμη στὴν ἴδια τὴν πρωτεύουσα. Προπαγάνδα, λοιπόν, εἶνε τοῦτο, ἀπὸ καθαρὴ συμφεροντολογικὴ πλευρὰ τῶν καλλιτεχνῶν μας, ἐνῶ ἀπὸ ἐθνικὴ, πνευματικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ πλευρὰ εἶνε καθήκον κι' ὑποχρέωση. Καὶ πρέπει ν' ἀρχίσει ἀπ' τοὺς νέους, τοὺς μαθητὲς καὶ φοιτητὲς. Κι' ὅσο πιδ πολὺ ζῆλο δείχνουν οἱ καλλιτέχνες μας, τόσο κι' ἡ προπαγάνδα τους θὰ «πιᾶσει» καὶ θὰ τοὺς κάνει αὐτάρκεις, τόσο καὶ τὸ καθήκον τους θὰ ἐπιτελεῖται καὶ θὰ δείχνουν πραγματικοὶ Ἕλληνες, πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

Ἄλλ' αὐτὴ ἡ προπαγάνδα, ποιά θάναε; Μήπως πάλι μὲ τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ «φέιγ-βολάν»; Ἀσφαλῶς ὄχι. Πρέπει νὰ γίνε μὲ τὰ ἴδια τὰ δημιουργήματα τῶν καλλιτεχνῶν μας. Κανεὶς δὲν ἐνδιαφέρεται γιὰ κάτι, ἀν δὲν πάρει μιὰν ἰδέα του πρῶτα. . . . Καί, δυστυχῶς, στὸν τόπο μας, δὲν μᾶς προσφέρεται μόνον τοῦ τίποτα, ἐκτὸς ἔπ' τὸ εὐτελές, τὸ ἀσήμαντο καὶ τὸ δισταραμένο. Κι' ὅπως τὸ μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ δὲν δύναται νὰ ζητήσει κάτι τὸ ἀνώτερο, ἢ ἀπὸ ἀνέχεια ἢ ἀπὸ συνήθεια στὸ μέτρο, κι' ἀμορφωσιά, παραμένουμε στὸ ἐπίπεδο τῆς ἡμιμάθειας—σὲ σημεῖο, ποὺ νάναε ἡ μόνη συχνὴ παρατήρηση τοῦ κάθε ξένου ποῦρχεται ἐδῶ—καὶ μ' ἀποτελεσμα: τὰ βιβλία σκονίζονται χρόνια στὶς βιτρίνες καὶ στὰ ράφια, οἱ ἐκθέσεις εἶνε ἄδειες, τὰ καθίσματα στὶς συναυλίες ἄδειανὰ κι' ὅπου δημιουργικὴ συγκέντρωση καὶ ὁμιλία, ἀσφυξία ἀπὸ τὸ πλήθος. Συμπέρασμα εἶνε, πὼς ἢ ὁ Ἕλληρικὸς λαὸς εἶνε πραγματικὸ κατώτερος λαός, ἢ οἱ πνευματικοὶ του ἡγέτες ἔμειναν ἀπλοὶ ἡγέτες στὴν τέχνη κι' ὄχι στὸ λαό. Ὅλες οἱ ἐνδείξεις, τεῖνουν στὴν παραδοχὴ τῆς δευτέρας ἐκδοχῆς. Θεωρήθηκε ζήτημα ἐλεημοσύνης, ζήτημα χαμένου κόπου, ἢ πνευματικὴ βοήθεια—σὲ ὕλη, βέβαια — στοὺς νέους. Κι' ἀπ τὴν ἄλλη μεριά,

διατυπώνονται ἀπορίες, γιὰ τὸ πὼς ὁ πολὺς κόσμος ἀρέσκειται στὴν φτωχὴ τέχνη, στὶς ρηχὲς σκέψεις. Μιὰ εἶνε ἢ αἰτία γιὰ τοῦτο: Ἡ ἀδιαφορία τῶν μεγάλων.

Ἄς πάρουν δέκα σκονισμένα βιβλία τους ἀπ' τὸ ράφι, κι' ἄς τὰ στείλουν σ' ἕνα σχολεῖο. Ἄς τραβήξουν τὰ περισσεύματα τῶν ἐκδόσεών τους κι' ἄς τὰ δώσουν σὲ μιὰ νεανικὴ βιβλιοθήκη, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπ' τὶς περιπέτειες τοῦ Καραγκιόζη μόνον. Ἄς στείλουν 50 φύλλα ἀπ' τὰ περιοδικά τους, ποὺ τὰ πουλᾶνε μετὰ γιὰ ψαρσοακκοῦλες, σ' ἀμόρφωτο χωριό, στὴ μικρὴ πόλη. Ἄς ἀνοίξουν τὶς πόρτες τῶν μεγάλων αἰθουσῶν γιὰ τὶς συναυλίες στοὺς μαθητὲς, ποὺ ἔνα ἐλάχιστο ποσοστὸ τους ἔχει βρεθεῖ ἀπέναντι ἀπὸ σκηνοῦς σοβαροῦ θεάτρου. Ἄς βοηθήσουν τοὺς νέους στὴν προσπάθειά τους γιὰ μόρφωση. Ἄς βγοῦν στὸ δρόμο νὰ δοῦνε τὴν ἐπιθυμία ποὺ κατέχει τοὺς νέους. Ὑπάρχει ὕλικὸ γιὰ ἐκμετάλλευσή — ποὺ θέλει ἐφαρμογὴ τῆς προπαγάνδας αὐτῆς. Ὑπάρχει ὕλικὸ γιὰ διάπλαση — ποὺ θέλει ἐφαρμογὴ κι' ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος τῆς ὑποχρέωσης τῶν πνευματικῶν μας ἀρχηγῶν ἀπέναντι στὴ νεολαία. Οἱ νέοι — ἢ μελλοντικὴ κοινωνία τοῦ ἔθνους—ἄρα τὸ ἔθνος — τοὺς ζητᾶ τὴ συνδρομὴ τους. Θὰ τὴν δώσουνε; Ἄν ὄχι, τότε ποιά θάναε ἢ ἀπολογία τους, μεθαῦριο, σὰν οἱ νέοι γίνον ἀντρες μεστοί, κύρια ἐθνικὴ δύναμη;

Λίγοι, λοιπόν, εἶνε οἱ μορφωμένοι νέοι. Καὶ θέλουν νὰ γίνον πολλοί. Εἶνε φυσικὸ, νὰ ζητᾶνε μιὰ συνδρομὴ ἀπὸ κάπου. Ἀπ' αὐτοὺς ποὺ νὰ τοὺς μορφώσουν. Αὐτὴ ἢ συνδρομὴ θὰ ὠφελήσει ἐξ ἴσου καὶ τοὺς συνδρομοῦντες καὶ τοὺς συνδρομοῦμενους. Ποιά εἶνε ἢ ἀπάντηση τῶν «συνδρομητῶν» μας; Τὶ λένε οἱ πρωτοπόροι τῆς καλλιτεχνίας καὶ τῆς πνευματικότητος τοῦ τόπου μας;

Θάναε δικαιολογημένη ἢ ἀναμονὴ κι' ἢ ἀδυσχεμία μας γιὰ τὴν ἀπάντησή τους, γιὰ τὴ συμφωνία τους, ἔστω στὴν προπαγάνδα . . .

VINCENT SHEEAN

Ο ΙΔΙΟΣ ΜΟΥ Ο ΓΙΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μετάφρ. ΠΟΛΥΧΡ. ΒΕΡΥΚΟΚΑΚΗ

Δέν είχα ποτέ μου γνωρίσει παρόμοια άρμονία και έσωτερικότητα σάν εκείνη που χαρακτηρίζει τη βαθειά φίλια άνάμεσα στο φίλο μου Τζών και τόν πατέρα του. Ο δεύτερος είναι γύρω στα 90 κι' όμως παρά τά βαθειά γηρατειά του δέν βαρύνεται νά φέρνει γύρω τούς διαδρόμους του νοσοκομείου του και ν' άγκαλιάζει όλους τούς άρρωστους που κρεμιούνται πάνω του μόλις τόν δοϋνε. Ο Τζών είναι περίπου 45 χρονών και έχει μιá καλή καρριέρα δικηγόρου.

Πατέρας και γιός καταλαβαίνουν ο ένας τόν άλλον άκόμη κι' όταν— όπως πολλές φορές συμβαίνει— βρίσκονται σ' αντίθετες πλευρές μιáς βίαιης συζήτησης. Οί φίλοι του Τζών βλέπουνε συχνά αυτή τή φίλια με μάτι ζηλότυπο. «Ο γέρος μου και γώ», λέει ο Τζών, «πάμε φίνα». Συνήθως δέ λέει και τίποτε παραπάνω από αυτά. Όμως, ή μεγάλη γνωριμία μας μου αποκάλυψε τήν ιστορία τής φίλιας τους. Τής «ζωομήκου», όπως τήν λέει ο Τζών.

Όταν ο Τζών ήταν 14 χρονών ή ζωή του στο σπίτι ήτανε μιá δυστυχία.

Ο πατέρας, ο γιατρός Τζών, ήταν τόσο συγκεντρωμένος στήν εργασία του που, πολύ λίγο φρόντιζε για τόν γιό του. Από καιρό δίδασκε χειρουργική στο μικρό Ιατρικό Κολλέγιο τής πόλης του και είχε φτάσει τώρα σέ μιá ζηλευτή θέση άνάμεσα στόν Ιατρικό κόσμο τής Αμερικής. Ο ένθουσιασμός του τής στιγμής ήτανε γύρω άπ' τήν τοπικήν άναισθησία, καινοτομία για τήν εποχή εκείνη. Είχε ο ίδιος αναπτύξει ένα άναισθητικό που τó θεωρούσε άνωτερο άπό κάθε άλλο για μικρές έγχειρήσεις.

Ο γιός Τζών, αισθάνονταν ότι ήταν ένα ανεπιθύμητο μέλος τής οικογένειας, ότι ή παραμικρή πρόοδος στα πειράματα του πατέρα του

ήτανε κάτι πολύ πιο σπουδαίο και σημαντικό άπ' ότι ελη ή δική του ύπαρξη. Κάτω άπ' αυτές τις περιστάσεις, τόσο καταθλιπτικά γι' αυτόν συνδεδεμένες και με φτωχούς βαθμούς άπ' τó Γυμνάσιο, ο Τζών στο μυαλό του ή ιδέα ενός εύκολου πλούτου κάτω στο Μεξικό. Θα πήγαινε νάν τόν βρει πολύ γρήγορα.

Καθώς πηγαινοέρχονταν άνάμεσα στα σκόρπια πράγματά του, ριγμένα άταχτα κατά γης προσπαθώντας μέσα στο στροβιλισμό τώτων διαφορετικών σκέψεων νά κανονίσει τί έπρεπε νά πάρει μαζί του, ο πατέρας Τζών ώρμισε στο δωμάτιο.

«Τζών» είπε «ο Δόκτωρ Χάνφορθ κι' ο Δόκτωρ Μάκ Γκάουφρη είναι κάτω στήν αίθουσα έγχειρίσεων. Η τύχη μου κρίνεται, τώρα, άπ' τήν επίδειξη του τοπικού μου άναισθητικού... θά σου αφαιρέσω αυτή τή μικρή κύστη πούχεις στο σαγώνι ... Έλα...»

Ο Τζών κινήθηκε άπ' τήν παληά πιá συνήθεια τής ύπακοης και τόν άκολούθησε. Έπιασε τó σαγώνι του. Αυτό τó μικρό κι' άκακο φουσκωμάτι θά θυσιαζότανε στο δωμάτιό μιáς «χρυσής» ευκαιρίας για τήν επίδειξη τών άρετών του πατρικού άναισθητικού. Τό συναίσθημα που μπόδιζε τó βήμα του Τζών δέν ήτανε ο φόβος. Είχε κιόλας νιώσει σέ μιάν άλλη έγχειρίση τήν κρυάδα του πατρικού νυστεριού. Μά κείνη τή φορά ή έγχειρίση ήτανε μιá ίαση. Ένώ ή τωρινή προξενούσε πληγή ψυχική. Ένα χαμόγελο πίκρας χάραξε τις σκέψεις του. Ο Τζών είχε γίνει μέσα του ένα κουνέλι, ένα «λευκό ποντίκι», ένα «ίνδικόν χοιρίδιον», που δδεύει τυφλά, ζωώδικα, στόν προορισμό του. Στο τραπέζι τών έγχειρίσεων. Τό βήμα του τó ύπνωτισμένο, έλεγε: «Ναι, βέβαια, δέν έχω αντίρρηση μπαμπά. Είμαι ένα πειραματόζωο».

Τό σπουδαστήριο και τó άμφιθέατρο ήτανε κατάμεστα. Ένας μεγάλος αριθμός άπό φοιτητές είχε έρθει καθώς κι' ο κοσμήτορας τής Φυσικής Σχολής τής Πόλης κι' ένας γιατρός άπ' τó Σικάγο, πασίγνωστος για τις γνώσεις του γύρω στις τελευταίες προόδους τής Ιατρικής.

«Κύριοι», άρχισεν ο Δρ. Τζών, ενώ ή φωνή του είχε κείνη τήν άγριάδα τής σίγουρης έπιτυχίας, «θά σάς κάμω μιάν επίδειξη του άναισθητικού μου για τοπικής φύσεως άποτελέσματα. Τό πειραματόζωο είναι ο ίδιος μου ο γιός, που έχει μιá μικρή κύστη στόν γνάθο, κάτω άπ' τó δεξιόν αυτί».

Ο Τζών είχε τóση έμπιστοσύνη στο πατρικό χέρι, που δέν ένιωθε τόν παραμικρό φόβο. Αισθάνθηκε τó βαθύ κέντρισμα τής υπόδορειας ένσεσης, αλλά αυτό τó περίμενε. Ένας πραγματικός συγκλονισμός άκολούθησε λίγες στιγμές άργότερα, όταν ο Δρ. Τζών έκανε τήν έντομή. Ένας δξύς, καυστικός, πόνος κυρίεψε τó σαγώνι του κι' έλα του τά νεύρα.

Για μερικές στιγμές ο Τζών δέν κατάλαβε τίποτε. Θα μπορούσε νά φωνάξει, νά τινάξει, αλλά κάτι τó άπροσδιόριστο, βαρύ κι' επίμονο τόν φύλαξε άπ' αυτό.

Τότες κατάλαβε πως κάποιος λάθος είχε γίνει. Τό άναισθητικό έως προηγούμενως νά χρησιμοποιήθηκε. Σήμερα όμως, όχι.

Έπιτυχία αυτής τής επίδειξης, σήμαινε πάρα πολλά για τόν πατέρα. Έπιστημονική και άτομική έκανοποίηση και έως αύξηση των κερδών. Τόσοι κόποι, άγωνίες, άησυχίες, προσμονές, θά πηγαίνανε χαμένες, θά συνηθίζονταν κάτω άπ' τόν γλοιώδικον όγκο τής είρωνείας και τής ντροπής. Έτσι ο Τζών κράτησε τήν καρδιά και τήν άνάσα του. Σφάλιξε τά μάτια κι' άρχισε νά σκέφτεται με πυρετώδη έπιμονή: «Λίγο ακόμα, ναι, λίγο ... λίγο ακό-

μα ... Δέν μπορεί ... λίγο ακόμα ...
άκονα ...»

Δοκίμασε νά φανεί ήρεμος, άκόμα κι' έσωτερικά, τέλεια. "Έπρεπε νά ξεγελάσει τούς γιατρούς και τούς φοιτητές — και γιατί όχι; — άκόμη και τόν πατέρα του. "Ήτανε δλοφάνερο πώς κανείς δέν κατάλαβε τίποτα καθώς ο Δρ Τζών συνέχιζε νά εξηγεί ήρεμα. "Ο πόνος ήταν άξύς και δυνατός, άλλά τώρα είχε χάσει τόν χαρακτήρα τού άιφνιδισμού. Τώρα πού ο Τζών ήξαιρε τί συμβαίνει, μπορούσε νά τόν βαστάξει.

"Υστερα άπ' τις στερνές βελονίες, ή νοσοκόμα τόν κύλησε σ' ένα μικρό δωμάτιο, στο άμφιθέατρο δίπλα. Κάθισε κάτω κι' έκλεισε τά μάτια του βυθίζοντας τó πρόσωπό του στις χούφτες. Σκεφτόντανε, σκεφτόντανε! Και τί δέν σκεφτόνταν μέσο στους πόνους του. Τόθελε, νά κρατήσει μυστικό άπ' τήν οίκογένεια, ό,τι σήμερα είχε γίνει. Και προπάντων άπ' τόν πατέρα του. "Ήτανε τόσο περήφανος γι' αυτό τó άναισθητικό. Κι' αυτός; Αυτός θάφευγε άπ' τó σπίτι.

"Ένα χέρι άφέθηκε στους ώμους του. "Άνοιξε τά μάτια.

«Γιέ μου», άκούσε νά λέει μιά τρυφερή φωνή πού ποτέ του δέν είχε άκούσει. "Ήταν ή φωνή τού πατέρα του. «Θά σέ πόνεσε σά φωτιά; "Ε;»

"Όστε ο Πατέρας τάχε καταλάβει όλα! "Ο πόνος του κάτω άπ' τή ζέστη αυτής τής φωνής και τó σφίξιμο τού χεριού του, μαλάκωνε. Τά μάτια του ύγράνανε.

«"Ήξαιρες μπαμπά»; είπε.

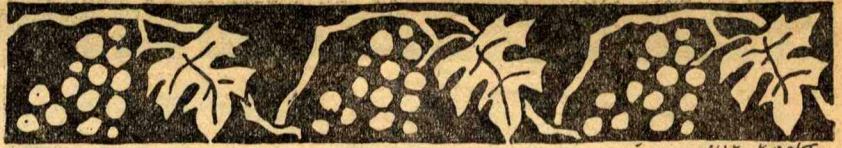
«Πολύ άργά γιά νά κάνω διτιδήποτε άλλο άπό τó νά τελειώσω», άπάντησε ο Δρ Τζών... «"Η νοσοκόμα πρέπει νάκανε λάθος» συνέχισε... «Φάνηκες γενναίος ... Είμαι περήφανος γιά σένα».

"Ένα κύμα περηφάνειας και σεδασμού φαινότανε νά πλημμυρίζει και τούς δυο καθώς πηγαίναν άγκαλιασμένοι γιά τó σπίτι. "Έβαλε τó γιό του στο κρεβάτι, ο Δρ Τζών, κάθισε σιμά του κι' έρριξε άθέλητα μιά ματιά στη γύρω άκαταστασία και στον παιδιάτικο μπόγο, πού κείνη τή στιγμή είχε κάτι τó συγκινητικό.

«Βλέπω, ότι σχεδιάζεις νά πäs ταξειδάκι, γιέ μου» είπε γλυκά. «Θά μ' έπαιρνες μαζί σου;»

"Ο Τζών χαμήλωσε τó κεφάλι.

«Σχεδιάζα νά πάω, μπαμπά», είπε, «άλλά τώρα τó μετάνοιωσα. Δέ θά πάω».

ΕΠΑΡΧΙΑ

Τού ΝΑΣΟΥ ΑΗΝΑΙΟΥ

Δέ θά μπορούσαμε ν' άνέδουμε και μεϊς τά σκαλιά τής προόδου, γιά νά ζήσουμε τή ζωή όπως πρέπει, όπως τή ζούνε χιλιάδες νέοι, όπως τή νοιώθουμε;

Νά, τó μεγάλο ρώτημα τού έπαρχιώτη νέου πού κλείνει μέσα του θρασμό αίωνων, θρασμό μάταιου κόπου τó μεγάλο ρώτημα πού χίλιες φορές πνίχτηκε στις ψηλές άδιαφορίες τó ρώτημα πού ποτέ δέ βρήκε άπάντηση!

"Άντηχεί σ' όλες τις άκρες και σ' όλες τις κορφές τής Πατρίδας μας. Τά σύννεφα, ο μπάτης, οι θροχές, τó σκορπίσανε γύρω μας μακριά. Χίλια στόματα, μαζί - μαζί ρωτούσαν τούς μεγάλους, όπως τούς νόμιζαν. Και οι μεγάλοι, άδιάφορα, μονόλεξα, γυρίζανε τις πλάτες με μιά φτηνή ύπόσχεση.

Τόσα χρόνια τώρα, έμεις κ' οι πατέρες μας και οι παπούληδες μας, σβύνομε στη σιωπή πού κλείνει τó ρώτημά μας. Πέρασαν γενιές άναθρεμμένες στο πουρνάρι τού βουνού. Στην άρμύρα τού λιμανιού. Στο βούρκο τού κάμπου. "Όλοι μας θυμόμαστε εικόνες τής ζωής μας. Τής ζωής τού φίλου μας και τού γνωστού μας. "Άλλοι παλιότερα — νέα παιδιά με θέληση και κουράγιο — έζησαν και πέθαναν στις βουνοκορφές μονάχοι άπ' τή ζωή χωρίς νά ξέρουν τίποτ' άλλο, παρά κείνο πού βλέπανε άπ' τó πρωί ως τó βράδυ.

Μά και ή δικιά μας ζωή, ή ζωή τού έπαρχιώτη νέου, πόσο διαφέρει; Πόσες φορές στην επίδιώξή μας δέ ζητήσαμε νά ξυπνήσουμε άπ τó λήθαργο τής πνιχτής συνήθειας; Πόσες φορές δέ σκάσαμε άπό τή ζέστη τής ίδιας Κοινωνίας, τού ίδιου τόπου, τής ίδιας μέρας και τής νύχτας. Μπορέσαμε ποτέ μας νά δούμε και κάτι άλλοιότιχο, καινούριο, πιό ζμορφο; Τά γράμματα τού Σχολείου, πάντοτε ίδια στις ξερες γραμμές. "Η Κοινωνία πάντοτε ίδια πι-

κρή, ζηλιάρα. Τό σπίτι μας... φτωχικό' ότι μπορούσε τó έκανε.

Κι' έμεις άναγκαστικά, μένομε ίδιοι, μονάχοι, χωρίς βήμα μπροστά. Ξεχνούμε και πώς δουλεύει ο νούς.

Κι' άξαφνα βγαίνει μπροστά μας ή "Αθήνα. Πώς τή νομίζουμε; "Εμεις, τίποτα! Τό σχολείο μας τήν έμαθε γιά συνέχειά του! "Η Κοινωνία γιά «άνώτερη μόρφωση». Και τó σπίτι μας, «μοναδικό όνειρό του». — «Νά δώ τó παιδί μου με θέση στην "Αθήνα, κι' άς πεθάνω», σκέφτεται ο πατέρας. "Έχει δίκιο. Τό διώχνει άπό κοντά του! Τό προτιμά νά τó δει «μπέη στην "Αθήνα». Τό «πώς» θά τó δει, δέν τόν ένδιαφέρει. Δέν κύτταξε τó Σχολείο νά κάνει κάτι γιά νά μπορέσει νά μειώσει κείνη τή φοβερή τρεχάλα τού νέου γιά τó κέντρο. "Η Κοινωνία τής έπαρχίας δέ θέλησε ποτέ της νά χτίσει «μόρφωση» στον τόπο της. Ξεχνάει ότι οι μεγάλες Κοινωνίες άρχισανε άπό μικρές. Ξαίρει πώς στην "Αθήνα ύπάρχουν πολλές φωνές. Πολλοί δρόμοι. Πανεπιστήμια, γραφεία, δουλειές, κι' όλα γιά τó μεγάλο δρόμο τής ζωής. "Άνοιγει τήν καρδιά της στην "Αθήνα. Και τής έμπιστεύεται τούς ιδρωτές της, τά παιδιά της.

Και φωνάζει ή πρωτεύουσα: «"Α στυφιλία!»! Τό έπαναλαμβάνουν οι άνθρωποι. Τό φωνάζουν και τó κατηγορούν και οι έπαρχίες, χωρίς νά νοιώθουν πώς πρώτοι φταιχτες είναι αυτές.

Τί τού μαθαίνεις τού νέου τά ώραια τού κέντρου; Γιατί τού άνοίγεις τούς δρόμους τής ζωής και ύστερα τις κλίσεις; Γιατί άφήγεις νά μπη μέσα του ή ζήλια γιά τις πρωτεύουσες; Γιατί δημιούργησες έναν δλόκληρο άντρα γιομάτο σκέψεις, επίδιώξεις και άπορίες; "Αφού τού άνοιξες τούς δρόμους γιά τή ζωή, πώς τώρα τόν κατηγορείς, μικρή

κοινωνία του χωριού, επειδή ἀχόρ-
ταγα ζητάει νὰ γνωρίσει τὴ «μόρ-
φωση»; Ἐσὺ φταῖς. Μὴν προσπα-
θεῖς πιά νὰ μιλάς γι' ἀστυφιλία.
Μὲ τὸ δίκηο του θὰ χτίσει σπίτι
στὴν Ἀθήνα. Θὰ τὴν μεγαλώσει αὐ-
τὸς κι' ὁ ἄλλος, κι' ὁ ἄλλος πού θὰ
μεγαλώνει πίσω του.

Τί γνώρισε στὸ χωριό του ὁ ἐπαρ-
χιώτης νέος; Τί ποτα! Γνώρισε
μιὰ διαπαιδαγώγηση ἠθικὴ; Εἴ-
δε ποτὲ νὰ φέγγει ἐπαρχιώτικο νε-
ανικό πρόσωπο ἀπὸ χαρά; Ποτέ!
Στερήθηκε τὸ κάθε τι πού τὸ προσ-
φέρει ἡ μεγάλη μάνα του! Ἐζήσε
στὴν ἴδια σκέψη, στὸν ἴδιο κόσμο μὲ
τὶς ἀτομικὲς ιδέες του. Ἐσκαψε,
δούλεψε καὶ ἔδγαλε τὸ Γυμνάσιο.
Ἐμεινε δώδεκα χρόνια σὲ μιὰ τά-
βλα. Ἐγίνε ἑξὺς της, δταν βγήκε
στὴ ζωὴ.

Ἡ Στοριῆ καὶ ἡ Βοήθεια πού
νόμιζε ὅτι τὸν περιμένουν, δὲν φά-
νηκαν πούθενά στὰ βήματά του. Ὅ-
λα παραίτησαν, στὰ ρωτήματά του.
Στὰ δώδεκα χρόνια στὰ βιβλία μά-
θαινε τὰ ἴδια πράγματα. Ζήτησε λί-
γο γυμναστήριο, μὰ πούθενά δὲν
βρήκε. Ἀνασκαφὲς ὁλόκληρες ἔκα-
νε γιὰ λίγη μάθηση κοινωνικὴ, μά...

χαμένοι οἱ κόποι του. Ἡ ἠθικὴ, ἡ
λογικὴ, ἡ ψυχολογία δὲν μπόρεσαν
τὰ δώσουν στὸν ἔφηβο τὴν πραγμα-
νικὴν ἀξία τους. Τοῦ ἔλειπαν ἔλα τ'
ἄλλα, γιὰ νὰ νοιώσει τ' ἀνώτερα.
Μόνο ψωμί ἔτρωγε, ξερὸ ψωμί. Ἡ-
θελε νὰ φάει, νὰ χορτάσει ἀπὸ Μόρ-
φωση, Πνεῦμα, Τέχνη, Χαρά, Πολι-
τισμὸ, Ἰδέα. Ὅλα ὁμῶς αὐτὰ δὲν
ὑπάρχουν. Αὐτὰ πού θὰ κρατή-
σουν τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα
του, λείπουν. Δὲν ὑπάρχουν καθό-
λου!

Καὶ στρίβει ὁ ἐπαρχιώτης νέος,
γι' ἄλλους δρόμους. Ἐκινᾶν ἔλοι
μαζὺ γιὰ τὸ μεγάλο δρόμο τῆς ζωῆς.
Ὁ Ὑπεράνθρωπος θὰ μεταχειρι-
στεῖ κάθε μέσο γιὰ νὰ πετύχει. Ὁ
θαρραλέος θὰ ζητήσῃ πολλὰ μὲ τὸ
πείσμα του. Οἱ ἄλλοι θὰ σκορπι-
στούν. Καὶ οἱ δειλοί, οἱ περισσότε-
ροι ἄγουροι ἐπαρχιώτες νέοι, θὰ
χαθοῦν στὶς πολλὲς φωνές. Θὰ
τοὺς ἀνοίξουν χιλιάδες ἀγκαλιὲς τὰ
μπράτσα τους. Θὰ τοὺς δεχτοῦν μέ-
σα τους. Καὶ ὕστερα θὰ σφίγγουν
σιγὰ-σιγὰ, ὥσπου στὸ τέλος θὰ
βγοῦν συντρίμια.

Συντρίμια στὴν ψυχὴ, συντρίμια
στὸ σῶμα, συντρίμια στὴ θέληση,

στὸ σκοπὸ καὶ στὴ ζωὴ. Πόσοι δη-
μιουργικοὶ παλμοὶ δὲ θὰ γκρεμι-
σθοῦν, στὸ σφίξιμο αὐτὸ τῆς κάθε
φωνῆς τοῦ πολὺ κόσμου; Ποιὸς δυ-
νατὸς χαραχτήρας ἐπαρχιώτη νέου,
μπορεῖ ν' ἀντισταθεῖ στοὺς μεγάλους
κατήφορους τῆς ζωῆς;

Καὶ κυλᾶν ἔλοι στὸ βουρκο. Στὸ
σκοτάδι. Οἱ δρόμοι τοῦ «Πολὺ Κό-
σμου» εἶνε πολλοὶ σὰν καὶ κείνον.
Καὶ οἱ περισσότεροι, εἶνε οἱ χειρό-
τεροι.

Μὰ σὰν θ' ἀνοίξῃ τὸ Μεγάλο μάτι
τῆς Κοινωνίας, λίγους δρόμους—
τοὺς καλοὺς δρόμους—στὶς μικρὲς
πατριδοῦλες, τί θὰ γίνῃ; Θὰ κατα-
στρέφεται ἡ Ἑλληνικὴ νεότητα τῆς
ἐπαρχίας; Θὰ χάνονται τόσες δημι-
ουργικὲς δυνάμεις πού θὰ μπορού-
σαν νὰ φτεριάξουν τόσα καινούργια
βλέμματα, ζωῆς, πολιτισμοῦ καὶ
Τέχνης; Ἡ Ἑλλάδα, ἡ Μεγάλη Πα-
τρίδα μας, θὰ ἔχανε πιά τόσα παι-
διά της;

Χιλιάδες στόματα—μαζὺ-μαζὺ—
ρωτᾶνε! Ποιὸ χέρι θὰ δδηγήσῃ τὸν
Ἐπαρχιώτη νέο ν' ἀνεβῆ τὰ σκα-
λιὰ τῆς προόδου γιὰ ν' ἀποδώσει
τὰ μεγάλα του χρέη;

Σ Τ Ο Χ Α Σ Μ Ο Ι

Ἡ «Νεανικὴ Ζωὴ» θέλει νὰ δώσει στοὺς ἀναγνώστες της, ὄχι
μόνον ὀλοκληρωμένα ἢ ἔστω, πλατιά κυτταγμένα σὲ
ὀποιοδήποτε θέμα γραφτὰ, ἀλλὰ κι' ἀπάνθισμα στο-
χασιῶν, ἀποσπασματικῶν, ἀπὸ διάφορα κείμενα γνω-
στῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων, παραθέτοντας κι' ὅλας οἱ
ὑποσημειώσεις ἀπὸ πού πάρθηκαν γιὰ νὰ διαπιστώνε-
ται, ἀπ' ὀποῖον τὸ θελήσῃ, ἡ ἀκρίβεια τῆς ἐργασίας
τῶν σταχυολόγων καὶ νὰ δίνεται ἔτσι πίστη σ' αὐτήν.
Ἄς σημειωθεῖ πὼς οἱ γνώμες πού θὰ δημοσιεύονται
δὲν θὰ ἐκφράζον κατ' ἀνάγκην καὶ τίς γνώμες τοῦ
περιοδικοῦ.

Ἡ «ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ»

Ἡ εὐκολία τοῦ νὰ γράφῃ κανεὶς στίχους, τὸν ἐμ-
ποδίζει, κάποτε, νὰ εἶναι ποιητῆς (1).

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ ὑπάρχουν νέα ξεκινήματα καὶ
νέοι δρομῆς, γύρω σου, ὀλοένα καὶ πιὸ δυνατοὶ καὶ
τολμηροί. Τὸ τέρας δὲν εἶναι ποτὲ μακρὸν. Ἄλλὰ
ὄλη ἡ χαρά, ὄλη ἡ προσδοκία εἶναι στὴ διαδρομὴ.
Κι' ἄλλοτμονο σ' ἐκείνον πού δὲν ἔχει ἐνθουσιασμοὺς
κι' ἀλαλλαγμοὺς ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ διαδρομὴ (2).

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Ἡ κατασκευὴ ἑνὸς ἔργου λογοδοτεῖ στὴν αὐστη-
ρὴ λογικὴ, μὰ ἡ αἴγλη του ἡ ἀσύλληπτη, ποτὲ (1).

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ

Κάθε φλογερὴ ψυχὴ νιώθει ἔντονα τὴ χαρὰ τοῦ
ἀγῶνα, τὴ μέθη τῆς νίκης, πού τὴ βλέπει νὰ πλησιάζει
σὰν ἀνταμοιβὴ καὶ δικαίωση τοῦ ἀγῶνα, εἶναι ὁ-
μῶς ἄλλο τόσο τὸ εὐκόλο θέμα τῆς μελαγχολίας καὶ
τῆς ἀπογοήτευσης. Κάθε ὑπερένταση ἀκολουθεῖται
ἀπὸ μιὰ πτώση. Καὶ πραγματικὰ σοφοὶ εἶναι κείνοι
πού ξέρουν νὰ κρῦβουν τὴ δευτέρη (2).

ΓΙΑΝ. ΧΑΤΖΙΝΗΣ

Ὁ νέος ἔχει βαθύτατη τὴν αἴσθηση ὅτι δὲν ἔρ-
χεται νὰ συμπληρώσει μιὰ ἐργασία καὶ ν' ἀκολουθήσῃ
μιὰ χαραγμένη πορεία, ἀλλὰ νὰ δημιουργήσῃ ἑναν
κόσμο πού θ' ἀρχίζει ἀπ' αὐτόν. Διαφορετικὰ δὲν ξε-
κινάει μὲ ὀρμὴ, ἀλλὰ μὲ σύνεση (3).

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

1) Περ. «Νέα Ἐστία», τευχ. 376, σελ. 142.

2) Περ. «Νέα Ἐστία», τευχ. 387, σελ. 907.

1) Περ. «Ἀγγλοελληνικὴ Ἐπιθεώρησης», τόμ. Γ, σελ. 11.

2) Βιβλ. «Τρεῖς Σταθμοί», Γιάν. Χατζίνης, (1943) σελ. 29.

3) Βιβλ. Κρίσιμη ὥρα (1944), σελ. 106.

Μέσ' στὸ Μυστήριο τοῦ τάφου σου
ᾧ Βασιλῆά Ἀγαμέμνονα
πὸν χέρι φονικὸ σὲ πέρασε
στὰ σκοτεινὰ τοῦ Ἄδη τὰ παλάτια
χυμῶ μὲ δέος κι' ἀτίθαση δρομῇ
τῆ τέφρα σου νὰ ὀσφρανθῶ
κι' ὄραματα νὰ φυιάξω.

ᾧ! Ἐποχὴ ὑπέρολαμπρων καιρῶν
Σαντάλια δλόχρυσσα, σιῶν Μυκητῶν
σὲ πόδια δλόλενα βαδίζον
κι' ἐσθῆτες χρυσοποικιλιες
σὲ διάφανο ἀγέρα ἀνεμίζον
καπνοὺς θυμιάματα πνιχτὰ
μὲς' τοὺς Βωμοὺς στριφογυρνάει ὁ Ἄνεμος
κι' ὁ ἥλιος—χαρούμενος Θεὸς
— πλούσιο φῶς γεννάει
καὶ πνεῦμα ἤλεκτρο μὲς' τῶν θνητῶν
— σὲ θαύματα ὀδηγáει.

Ὁ τάφος σου Ἀγαμέμνονα
πὸν στέκει τώρα σιωπηλὸς
ἢ Κλυταιμνήστρα σ' ἔφτιαζε
— ἀθάνατο παλάτι!
μέσ' στὸ βουβὸ κιβούρι σου
— μαράχρες στολισμένο
πὸν χῶμα εἶναι τώρα
— καὶ σάρκες σου καὶ κόκκαλα
βουβὰ μέσ' στὸ ὑγρὸ σκοτάδι
— ἀνασαίνου
καὶ τὸ Μυστήριο τοῦ γραμματος
— εἰλαβικά, αἰώνια
μὲ δέος ξαναφέρουν...

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ Ν. ΚΑΡΤΕΡ

Φτεροόγισα κοράκι μαῦρο
κι ἀνέβαινα, κι ἀνέβαινα.
Σκοπὸς μου ὁ ἥλιος.
Κι ἀνέβαινα κι ἀνέβαινα
ὡς ἡ φωτοπηγὴ πὸν μέλουσε
καὶ γίνημα ἕνα περιστέρι.
Δίπλωσα τότες τὰ φτερά μου
κι ἔπεφτα κι ἔπεφτα.
Σκοπὸς μου ὁ ἀνθρώπος.

Ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλος, ἕνας ἀπ' τοὺς λίγους στηλοβάτες τοῦ πνευματικοῦ μας οἰκοδομήματος, εἶναι σήμερα πολὺ γέρος γιὰ νὰ ἐξακολουθεῖ νὰ δημιουργεῖ. Κανεὶς δὲν εἶναι πὸν νὰ μὴν ξέρει πόσο βοήθησε—καὶ βοηθᾷ— τοὺς νέους, πόσο τοὺς σύνδραμε, σὲ πόσους ἔδωσε τὸ χέρι του γιὰ νὰ τοὺς ὀδηγήσει στὴ στενὴ δδὸ τῆς Τέχνης. Μὲ χαρὰ ἄκουσε τοὺς σκοποὺς καὶ τίς φιλοδοξίες τῆς «Νεανικῆς Ζωῆς» καὶ μὴ ἔχοντας τίποτε ἄλλο, μᾶς παραχώρησε τὸ πιεῖ κάτω διήγημα ἀπ' τὸ σπάνιο βιβλίο του: «Ὁ Μινώταυρος», ἐκδομένο στὴν Ἀλεξάνδρεια τὸ 1925—βιβλίο πὸν δὲν ὑπάρχει μῆτε καὶ στὴν Ἑθνικὴ μας Βιβλιοθήκη. Ἡ «Νεανικὴ Ζωή» θερμὰ εὐχαριστεῖ τὸν σεβαστὸ Ἀκαδημαϊκόν.

Ἡ Ν. Ζ.

Τὸ καμπαναριὸ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου ἦταν τὸ ψηλότερο τῆς χώρας. Ἡ σταυροφόρα ἐκεῖνη πυραμίδα πὸν φοροῦσε στὸ κεφάλι ὁ τετράγωνος γίγαντας, μιὰ κορυφὴ πὸν τρυπούσε τὰ σύννεφα, φαινόταν ἀπὸ παντοῦ. Ὅσο κι' ἂν ἀπομακρυνόσουν ἀπὸ τὴν χώρα, ἔφτανε νὰ γυρίσης τὸ μάτι πίσω γιὰ νὰ τὴν ἴδῃς. Στὸν ἐξοχικὸ δρόμο, ἐκεῖ πὸν κάθε ἄλλο περίμενες, ἄξαφνα στὸ ἄνοιγμα δύο πράσινων λόφων καὶ στὸ φόντο ἐνὸς βαθυγάλαζου βουνοῦ, ἡ πυραμίδα σοῦ παρουσιαζόταν ἀνάερη.

Μὰ κι' ἂν δὲν ἔβλεπες πιὰ τὴ μορφή, ἢ φωνὴ τοῦ γίγαντα σ' ἔφτανε ὅπου κι' ἂν ἦσουν. Κλεισμένος στὴν κάμαρά σου, στὸ σπίτι σου, στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς χώρας, τὴν ἄκουγες. Στὸ ψηλὸ προάστειο, πὸν τὸ σκέπαζε τὸ Κάστρο, τὴν ἄκουγες. Στὸ χτήμα σου, στὸ μακρυνὸ χωριὸ τοῦ κάμπου, κι' ἡμέρ' ἀκόμα, τὴν ἄκουγες. Καὶ τίς ἤσυχες καλοκαιριάτικες νύχτες τίς σπαρμένες μάγια, ἢ φωνὴ τοῦ γίγαντα, σὰ μιὰ μαγεῖα κι' αὐτῇ, ἀκουγόταν καὶ στὰ χωριά τῶν βουνῶν.

Ἦταν μιὰ φωνὴ δυνατὴ, διαπεραστικὴ καὶ γλυκεῖα. ᾧ, πόσο γλυκεῖα! Κι' ἔλεγε πάντα ἕνα τραγούδι πὸν ἔμπαινε στὴν ψυχὴ σου βαθεῖα καὶ τὴ γαλήνευε, ὅσο τρικυμισμένη κι' ἂν ἦταν, καὶ σοῦ ξανάφερνε τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ τὴ μεγάλη αἰσιοδοξία. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ζακυθινὸς ποιητῆς, πὸν βρέθηκε μιὰ φορὰ στὰ ξένα, δὲν ἔπαψε ν' ἀκούει, στὰ νοσταλγικά του δνειρα, αὐτὸ τὸ τραγούδι, ὅπως τᾶκουγε στὴν πατρίδα του, τὸν ὄρθρο τῆς Κυριακῆς, μαζί μὲ τὴν κραυγὴ τοῦ πρωῖνοῦ Μποχαλιώτη, τοῦ ἀνθοπώλη, πὸν διαλαλοῦσε στὰ καντούνια τοὺς δλόδροσους μενεξέδες τοὺς:

Τῆς Κυριακῆς τὸ ξύπνημα μὲ λιώνει, μὲ παθαίνει!
Ν' ἀκούω «γιοῦλια δλόμπλαθα!» κι' ὁ Ἅγιος νὰ σημαίνει.

Μὰ ἦρθε μέρα,—μαῦρη κι' ἄραχλη μέρα γιὰ τοὺς πολύπαθους Ζακυθιανούς,—πὸν ὁ Ἅγιος ἔπαψε νὰ σημαίνει. Ὁ μεγάλος σεισμὸς, ὁ ἀδικητῆς, γκρέμισε καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ. Τόκοψε ἄσπλαχνα στὴ μέση, ὅπως κόβει κανένας, μ' ἕνα χτύπο τοῦ μαχαιριοῦ, ἕνα μπαστούνι ζακυ-

θινό μαντολάτο. Δέν ἔμεινε παρὰ ἡ βάσις, τὸ τε-
 τράγωνο ἐκεῖνο σπῖτι ἀπάνω στὰ πλατιά μαρ-
 μαρένια σκαλιά, μὲ τὶς τέσσερες μικρὲς πυραμί-
 δες στὶς γωνιές, κι' ἀπὸ πάνω του, ἐτοιμόρροπο,
 ἓνα κομμάτι, ἓνα συντρίμμι ἀπὸ τὸν πύργο,
 σπαραγμένο καὶ ραϊσμένο. Κι' ὄλο τὸ πλάτωμα
 τῆς ἐκκλησιᾶς, ἐκεῖ στ' ἀκροθαλάσσι, σπαρμένο
 ἀπ' τὰ γιγάντεια, τὰ πελώρια ἐρείπια, ἀγκωνά-
 ρια, πέτρες, τούβλα, ξύλα, σίδερα καὶ σπασμέ-
 νες καμπάνες!.. Ἦταν σπαραγμὸς ψυχῆς νὰ τὰ
 βλέπεις σωριασμένα ἐκεῖ—χάμω ἀνάκατα, κι'
 ἦταν ἀκόμα μιὰ φριχτὴ βεβήλωση ὁ σιδερένιος
 ἐκεῖνος σταυρὸς τῆς πυραμίδας, ποὺ τρυποῦσε
 ὡς χτὲς τὰ σύννεφα, ὁ αἰθέριος, ὁ οὐράνιος, νὰ
 κείτεται συντριμμένος στὸ χῶμα καὶ νὰ πατοῦν
 ἀπάνω, νὰ τὸν καβαλλικεύουν τὰ μικρὰ παιδιά!..

Ἄμ' οἱ καμπάνες; Οἱ γλυκῶφωνες, οἱ μαγι-
 κές, οἱ θεσπέσιες καμπάνες τοῦ Ἁγίου, πεσμέ-
 νες κι' αὐτὲς ἀπάνω στὶς πέτρες, σκασμένες,
 ραϊσμένες, σκονισμένες, οἰκτρές, χωρὶς φωνή,
 χωρὶς τραγούδι, χωρὶς γλωσσίδι, μὲ τὸν φτωχὸ
 καμπανάρο στὸ πλάι τους, νὰ τραβομαλλιέται
 σὰν τὴ μοιρολογίστρα καὶ νὰ χύνῃ δάκρυα πι-
 κρά!.. Μὰ καὶ ποῖο μάτι ἔμειν' ἀδάκρυτο μπρο-
 στὰ σὲ τέτοια συφορά; «Χαμαὶ πέσε δαίδαλος
 σὺλά!» Ὁ Φοῖβος δὲν εἶχε πιά «καλύβαν» κι' ὁ
 Ἅγιος δὲν εἶχε πιά καμπαναριό!..

Ἀδύνατο νὰ ζήσουν οἱ Ζακυθινοὶ χωρὶς τὸ
 τραγούδι του! Κι' ἀφοῦ χύσανε τὰ δάκρυά τους,
 ἄρχισαν, πρακτικότερα, νὰ χύνουν τὸ χρῆμα
 τους. Πολλὲς χιλιάδες ἔδωσε ὁ αὐθόρμητος ἔ-
 ρηνος γιὰ τὴ ρημαγμένη ἐκκλησία καὶ γιὰ τὸ
 πεσμένο καμπαναριὸ τοῦ Ἁγίου. Ἡ ἐκκλησιὰ
 διορθώθηκε ἀμέσως. Κι' ὕστερ ἀπὸ λίγους μῆ-
 νες, ξαναχτίστηκε καὶ τὸ καμπαναριό. Ἀλήθεια,
 ἀντὶς μὲ σταυροφόρα πυραμίδα, τὸ καπέλλωσαν
 μ' ἓνα τροῦλλο ποὺ δὲν ταίριαζε καθόλου στὸ
 ρυθμὸ του, κι' ἡ χαριτωμένη ἐκείνη μικρογρα-
 φία τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετιᾶς μσκα-
 ρεύτηκε ἀγνώριστη, σὰ φρακοφόρος ποὺ θάβοζε
 φέσι. Μὰ γιὰ τὴν ἀσχήμια αὐτὴ, οἱ καλαίσθη-
 τοὶ Ζακυθινοὶ παρηγοριόταν μὲ τὴν ἰδέα, πὼς
 κι' ἔτσι κακοφτιασμένος ὁ πύργος θὰ μπορούσε
 νὰ ξαναρχίσει τὸ ἔργο του, καὶ νὰ ξαναβρεῖ ὁ
 γίγαντας τὴ δυνατὴ, τὴ διαπεραστικὴ, τὴ γλυ-
 κειὰ φωνή του, καὶ ν' ἀντηχῆσει πάλι ἀπὸ τὰ
 ὕψη τὸ ὑποβλητικὸ του τραγούδι, τὸ ἴδιο, μὲλις
 θάφταναν κι' οἱ καινούργιες καμπάνες, ποὺ εἶ-
 χαν παραγγελθεῖ στὴ Βενετία.

Ἄ, μὲ τί ἀνυπομονησία τὶς περιμέναν οἱ Ζα-
 κυθινοὶ! Μὰ καὶ μὲ τί ἀνησυχία, ἂν θὰ ἦταν
 ὅμοιες μὲ τὶς πρῶτες, ἂν θάβγαζαν τοὺς ἴδιους
 βοερούς ἤχους κι' ἂν σχημάτιζαν τὴν ἴδια ἀρ-
 μονικὴ συναυλία!..

Κανένα ἀπ' τὰλλα μεγάλα καμπαναριὰ τῆς
 χώρας δὲν τοὺς εὐχαριστοῦσε πιά. Τὰ ἔλεγαν
 φλύαρα, φωνακλούδικα καὶ γλωσσοκοπάνες. Καὶ
 τὴ νοσταλγία τοὺς γιὰ τὸ τραγούδι τοῦ Ἁγίου
 τὴ μεγάλωνε κάθε τόσο ὁ πένθιμος ἤχος μιᾶς

ΣΟΝΝΕΤΟ

Τοῦ ΞΑΝΘΟΥ ΛΥΣΙΩΤΗ

*Στῆς ἄχαρῆς μου ζωῆς τὴν ἀγωνία
 τὴ στοργικὴ σου μοῦ ἔδειξες ψυχῆ.
 Ὡ ἀγγελικὴ τοῦ πόθου μου ἀδελφῆ
 χλομῆς ἐλπίδας μ' ἄπλωσες τὰ ἰστία.*

*Τοῦ τρυφεροῦ σου λόγου τὴ μαγεία
 σὰν βάλαμο τὴ δέχτηκα γλυκῆ,
 σὰν ῥόδου μωσκοβόλημα βαθὺ
 οὐδ' ἔνυχτας σκοτεινῆς τὴν ἐρημία.*

*Ἄχ, τώρα ποὺ μὲ δέρονε ἀνεμοζάλη
 εἶνε βουβὲς τῆς λύρας μου οἱ χορδές.
 Μ' ἂν ἦταν νὰ εὐδοκῆσουν πειὰ καλές*

*οἱ Θεοὶ γιὰ μένα ἡμέρες ν' ἀνατείνουν,
 γιὰ τῆς ψυχῆς σου ὧ τ' ἄφραστα τὰ κάλλη
 θείους ρυθμοὺς στὰ χεῖλη μου ἄς μοῦ στείλουν.*

Τὸ ποίημα εἶνε ἀπ' τὴ συλλογὴ «Αἰλὸς καὶ Βάρ-
 βυτος» τοῦ Κύπριου ποιητῆ κ. Ξάνθου Λυσιώτη, ποὺ
 τυπώθηκε στὴ Λευκωσία καὶ γιὰ τὸ ὅποιο θὰ γράψου-
 με στὸ ἐπόμενο φύλλο μας.

ΠΟΡΕΙΑ

Τοῦ ΦΑΪΔΡ. ΝΑΓΡΕΤΗ

*Κοχλάζουν μέσα μας
 οἱ ὄρμεις
 κι' ὀμπρός, ὀμπρός
 ὁ Ἀὐγερινὸς
 στὸ σύννορό μας ξεπροβάλλει.
 Γδυμνές
 λεπρὸς
 οἱ ἀσίγαστες ψυχές μας
 ἀποζητῶν
 σαλλιᾶται ἀκάματοι
 στὸ κραυγαλέο τὸ πάθος
 τὴν κολυμπήθρα τοῦ Σιλωάμ.*

*Κι' ὄλο ἀνεβαίνουμε.
 Ψηλὰ οἱ κορφές.
 Θὰ σπᾶσουμε τὰ ὄνειρα
 κι' ὅπως ὁ Ἀὐγερινὸς
 στὸ σύννορό μας θὰ προβάλλει
 θὰ ξεχνθοῦν οἱ ὄρμεις
 ὀμπρός, ὀμπρός,
 ὅ,τι παρθένο δὲ νεμήθησαν
 στὸ γήινο χρόνο
 νὰ βροῦν στὶς θεῖες στιγμές ...*

μικρής καμπάνας, πού χτυποῦσε τώρα τὸν ὄρθρο καὶ τὸν ἑσπερινὸ ἀπὸ τὸ μονό, τὸ ἀπλό, τὸ πρόχειρο καμπαναράκι τοῦ μοναστηριοῦ. "Α, πότε θ' ἀντηχοῦσε, πότε θὰ μιλοῦσε, πότε θὰ τρικούμιζε τὸν ἀέρα τὸ μεγάλο ἐκεῖνο, τὸ πανύψηλο, πού περίμενε ἔτοιμο, μὰ βουβό, τίς καμπάνες του!

Κι' ἐπιτέλους οἱ καμπάνες ἦρθαν!

Τίς ἔφερε τὸ μεγάλο βαπόρι καὶ μιὰ σειρά ἀπὸ μεγάλες μαούνες, τίς ἔβγαλε στ' ἀκροθαλάσσι, στὸ πλάτωμα τοῦ Ἁγίου, στὰ πόδια τοῦ καμπαναριοῦ, Ἡ μεγάλη εἴδηση γέμισε τὴ χώρα κι' ὄλοι ἔτρεξαν νὰ παρασταθοῦν στὸ ξεφύρωμα. "Α, τί ὄμορφες καμπάνες! Κατακαίνουργες γυαλιστερές, γλυκοκαμπυλωτές, εὐαίσθητες ἀκόμα καὶ στὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου! Τίς κοίταζαν ὥρες, τίς καμάρωναν, τίς ἐξέταζαν, τίς δοκίμαζαν μὲ μικροὺς χτύπους τοῦ δάχτυλου ἢ τοῦ μαστουριοῦ: «"Ακου! πιανοφόρτε!» Κι' ἦταν πολλές, ὀλάκαιρη παράταξη, γύρω στὴ μεγάλη καμπάνα, τὴ βασίλισσα. Μέτριες, μικρές, μικρότερες, καθεμιὰ μὲ τὴ νότα τῆς καὶ τὸν προορισμὸ τῆς. Σὲ λίγο διαδόθηκε κι' ἓνα μυστικὸ λιγάκι φανταστικὸ. Ἡ σουρτάνα—σοῦλεγαν στ' αὐτί—φαλτσάριζε λίγο. Ἡ πρίμα ὅμως ἦταν στὸ καντίνι! Τέλειο πράμμα!... Μὰ τὴ στιγμή πού τὸ καμπαναριὸ θὰ εἶχε τέτοια πρίμα, δὲν πείραζε καὶ τόσο ἂν θὰ φολτσάριζε ἓνα—οὐδὲ ἢ σουρτάνα. "Ας εἶναι! κι' αὐτὸ δὲν τῷξερε ἀκόμα κανένας. Θὰ τῷβλεπαν τὴν πρώτη φορά πού θὰ χτυποῦσε τὸ καμπαναριὸ,—στὴν πρόβα τζενεράλε, ψυχούλα μου!

Μὰ ἡ μέρα ἐκείνη ἀργοῦσε κι' οἱ Ζακυθινοὶ κοιμῶνταν καὶ ξυπνοῦσαν μὲ τὴν προσδοκία τῆς. "Ἐπρεπε πρώτα ν' ἀνεβαστοῦν οἱ πελώριες ἐκεῖνες καμπάνες σ' ἓνα ὕψος ἀπὸ πενήντα μέτρα! Καὶ νὰ τοποθετηθοῦν, νὰ κρεμαστοῦν στὸ καμπανοστάσι τοῦ πύργου, στὴ μεγάλη ἐκείνη σάλα μὲ τίς πόρτες ὀλόγυρα καὶ τὰ μπαλκόνια. Μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθεῖ τί προετοιμασίες, παραπάντες, σκαλωσιές, βίντσια, χρειάζονταν καὶ πόσες ἡμέρες! Κι' οἱ Ζακυθινοὶ παρακολουθοῦσαν μὲ ἀγωνία τὴν περίπλοκη, τὴ δύσκολη κι' ἐπικίνδυνη αὐτὴ ἐργασία. "Ἐ, καὶ νᾶσπαζε κανένα σκοινί, τὴ στιγμή πού ἡ μεγάλη καμπάνα θὰ βρισκόταν στὰ μισὰ τοῦ ἀνεβάσματος!...

Μὰ ὄχι! "Ἐκαμε ὁ Θεὸς κι' ὁ Ἅγιος κι' ἔγιναν ὄλα χωρὶς κανένα δυστύχημα. Ὁ πύργος σιγά-σιγά γέμισε καμπάνες, ὅπως πρίν. "Ἐτσι, μιὰ μέρα σπάρθηκε στὴ χώρα, πὼς τὸν ἐρχόμενο ὄρθρο θὰ σήμαινε, πρώτη φορά ὕστερ' ἀπὸ τὸ μεγάλο σεισμό, τὸ καμπαναριὸ τοῦ Ἁγίου! Κι' οἱ Ζακυθινοὶ, πού εἶχαν νὰ τ' ἀκούσουν δυὸ ὀλάκερα χρόνια, δὲ μπόρεσαν ἐκείνη τὴ νύχτα νὰ κοιμηθοῦν. Τὰ χαράματα, πετάχτηκαν ἀπὸ

τὰ κρεββάτια τους καὶ βρέθηκαν ὄλοι στοὺς δρόμους. Χιλιάδες μαζεύτηκαν στὴν πλατεία τοῦ Ἁμμου, μπροστὰ στὸ καμπαναριὸ. Καὶ περίμεναν μὲ τὸ ρολοὶ στὰ χέρια, νὰ γίνεῖ πέντε ἢ ὡρα, γιὰ ν' ἀρχίσει τὸ πολυπόθητο τραγούδι τῶρθρινό-

Καὶ νά! Ὁ καμπανάρος μὲ τὰ γιορτινά του, σὰ νᾶταν Λαμπρῆ, σχίζει τὸ πλήθος γελαστός, ξεκλειδώνει τὴν καγγελόπορτα τοῦ πύργου καὶ χάνεται. Περνοῦν ἀκόμα δέκα λεπτά... Τί ἀγωνία! Τί νεκρικὴ σιωπὴ!... Κι' ἄξαφνα, μέσα στὸ σκοτάδι πού μόλις ἀσπρίζει, ἢ πρώτη νότα, βαρεῖα καὶ γλυκεῖα, πετᾷ ἀπ' τὴ φωλιά τῆς μεγάλης καμπάνας, σὰν ἓνα σταχτερὸ πελώριο πουλί, φεύγει ἀπὸ τὴ μπαλκονόπορτα καὶ ξεχύνεται στὸ χινοπαριάτικο ἀγέρα, πέρα ὡς πέρα, τρανταχτή:

— Ντάνννν!...ννν!

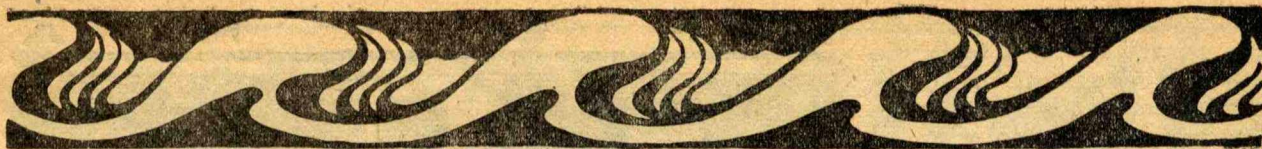
Τί χαρά! Τί ἀγαλλίαση! Καὶ τί βουή!

Ἡ φωνὴ εἶναι ἢ ἴδια, ἀπαράλλακτη, μὲ τὴν πρώτη ἐκείνη τὴν ἀξέχαστη, τὴν καλοθύμητη!... Καὶ σὲ λίγο φεύγει δεύτερη νότα καὶ σὲ λίγο τρίτη.

— Ντάννν!...Ντάννν!... Ντάννν!

"Ἐπειτα φεύγουν πολλὲς μαζί. Πόσα πουλιά στὸν ἀέρα, ζευγαρωτά! Οἱ δεύτερες κι' οἱ τρίτες καμπάνες ἀρχίζουν. Ἀρχίζουν κι' οἱ μικρές, οἱ ψιλόφωνες, σὲ γοργοὺς ρυθμούς, τραγουδιστά, ἐνῶ ἡ μεγάλη, ἢ βαρεῖα, ἢ βαθειά, κρατᾷ τ' ἀτέλειωτο μπάσσο. Καὶ ἡ ἐναέρια συναυλία ἀντηχεῖ τώρα σ' ὄλη τῆς τὴν ἀκμὴ καὶ τὴν ἔνταση. Εἶναι πιά τὸ πολύφθογγο, τὸ παναρμόνιο, τὸ οὐράνιο τραγούδι, πού νανούριζε τοὺς Ζακυθινοὺς στὸν Κυριακάτικο ὄρθρο. Τὸ ξανακοῦνε λίγες στιγμὲς ἐκστατικοί, μετέωροι, σὰ μπροστὰ σὲ θάμμα. "Ἐπειτα δακρῶζουν. "Ἐπειτα ἀγκαλιάζονται, φιλοῦνται, ὅπως τὴ Λαμπρῆ. Καὶ βέβαιον πιά πὼς τὸ τραγούδι εἶναι τὸ ἴδιο,—γκιούστο, ἰντονάτο—δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ τ' ἀκούνε σιωπηλοί. Ἡ χαρὰ τοὺς παραφέρει, τοὺς τρελαίνει. Ἀρχίζουν τίς φωνές, τὰ παλαμάκια, τὰ ζήτω, τὰ οὐρρά. Οἱ παληκαράδες βγάζουν καὶ τίς πιστόλες τους καὶ σπαράρουν. Τὴν ἴδια ὡρα σημαίνουν μαζί κι' ὄλα τ' ἄλλα καμπαναριὰ τῆς χώρας. Μικρὰ καὶ μεγάλα, χαίρετοῦν, συνοδεύουν ἔτσι τιμητικὰ τὸ γίγαντα, τὸ βασιληά τους, πού ξαναβρῆκε τὴ φωνή. Καὶ γιὰ μιὰ ὀλάκερη ὡρα, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ἢ χώρα ἀντηχεῖ ἀνάστατη ἀπὸ καμπάνες, σμπάρα καὶ ξελαργικιάσματα.

Μὰ οὔτε ὄλη αὐτὴ ἢ πολυθόρυβη κοσμοχαλασία δὲν καταπνίγει τὴ φωνὴ τοῦ γίγαντα, πού ἐξακολουθεῖ ἀπὸ πᾶνω τὸ τραγούδι του,—τὸ τραγούδι ἐκεῖνο πού μπαίνει σὰν ἄλλοτε βαθειὰ στὴν ψυχὴ καὶ τὴ γαληνεύει ὅσο τρικούμισμένη κι' ἂν εἶναι, καὶ ξαναφέρει τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ τὴ μεγάλη αἰσιοδοξία... Οἱ Ζακυθινοὶ εἶναι πάλι εὐτυχεῖς. Ὁ Ἅγιος σημαίνει!

Ο ΑΛΛΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΣΑΝ ΨΥΧΙΚΟΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΣ

Τοῦ ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΜΑΤΙΑΝΟΥ

Ἡ πρώτη ματιά μας στὸν κόσμον εἶναι γιὰ μᾶς ἕνας πόνος διαπεραστικός. Ὅσο πιὸ καλλιεργημένος εἶναι ὁ πνευματικός μας ὄργανισμός, ὅσο πιὸ εὐαίσθητη ἢ ψυχικότητά μας καὶ πιὸ αὐτοσυνείδητη, τόσο καὶ πιὸ βαθὺς εἶναι ὁ πόνος μας τοῦτος. Ὁ ψυχικός μας αὐτὸς πόνος εἶναι τὸ πρῶτο σκίρτημα τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Ὅλη ἡ κατοπινὴ ζωὴ μας κρίνεται ἀπὸ τὴν ἀντοχὴ τῆς στῆθια τοῦ πόνου αὐτοῦ. Σκοπός μας — σκοπός κάθε πνευματικοῦ, κάπως, ἀνθρώπου — δὲν εἶναι ἡ προσπάθεια ν' ἀποφύγουμε τὸν πόνον αὐτό, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ κοινοὶ καὶ ὄκνοι θνητοί. Σκοπὸς καὶ θέλησή μας εἶναι νὰ δεχτοῦμε τὸν πόνον αὐτό, νὰ τὸν ψηλαφίσουμε, γιὰ νὰ τὸν γνωρίσουμε, γιὰ νὰ τὸν διαμορφώσουμε καὶ νὰ τὸν τοποθετήσουμε σὲ μιὰ αἰσθητικὴ ἀντίθεση μετὰ τὴν πνευματικότητά μας, μετὰ τὴν ὁποία θὰ τὸν φωτίσουμε καὶ θὰ τὸν διαβάσουμε... Θὰ διαβάσουμε δηλαδή, ὅτι ὁ πόνος μας καὶ τὰ πάθη μας ἔχουνε τὴν ρίζα τους στὸν ἴδιον τὸν ἑαυτό μας, στὸ ἄτομό μας τὸ σαρκικό, ποῦ εἶναι ἔρμαιο τῆς κοινωνικῆς συνήθειας καὶ συμβατικότητος. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀντιδράσουμε. Πρέπει μετὰ κάθε τρόπο τὸ πνεῦμα μας ν' ἀπαλλαγῆ καὶ νὰ ξεπεράσει τὸ δηλητηριασμένο αὐτὸ ἐγώ, τὸ ριζωμένο στῆθι καὶ νὰ λυτρωθῆ ἀπὸ τὰ πάθη του καὶ νὰ ὑψωθῆ σὲ μιὰν ἀνώτερη βαθμίδα ζωῆς. Πρέπει διαβαίνοντας τὴν περίοδο τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ, νὰ τραβήξουμε πρὸς κάτι ἐξωποκειμενικό, ἀντικειμενικό. Πρὸς κάτι, ποῦ νὰ μὴν εἶναι διχασμένο, ραγισμένο, ἢ ἄρρωστο, ἀλλὰ ποῦ θὰ εἶναι ἢ εἰκόνα τοῦ ἀρμονικοῦ καὶ τοῦ ἀκέραιου... Μιὰ τέτοια πορεία τῆς συνείδησης θὰ περάσει ὑποχρεωτικὰ ἀπὸ ὅ,τι εἶναι πιὸ κοντὰ στὴν ἀφειρηρία τῆς. Καὶ τὸ πρῶτο ἀντικείμενο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ὑποχρεωτικὰ

θὰ περάσει τὸ πονεμένο ἐγώ μας, εἶναι ὁ ἄλλος ἄνθρωπος. Στὸν ἄνθρωπο βρίσκει ἀνταπόκριση πόνου καὶ παρηγοριά, στὸν ἄνθρωπο, ἄντρα ἢ γυναίκα. Στὸν ἄντρα, γιὰτὶ μετὰ τὴν φιλία του τὴν ἀντρικία ποῦ ἐξελλίσσεται σὲ γνήσια πνευματικὴ ἀδελφότητα καὶ φτάνει ὡς τὴν τρυφερότερη στοργή. Καὶ στὴ γυναίκα, γιὰτὶ ἀποτελεῖ τὸν ἀναγκαῖο σταθμὸ πρὸς τὸ «ἕτερον», τὸ ἑτερόνυμο, πρὸς τὸν Ἔρωτα.

Τὸ πέρασμα ἀπὸ τὸν ἄλλο ἄνθρωπο εἶναι σταθμὸς ἀπαραίτητος. Ἀπαραίτητος, γιὰτὶ ὅλοι μας αἰσθανόμεσθε τὴν ἀνάγκην τοῦ φίλου, ποῦ θὰ μᾶς καταλαβαίνει καὶ θὰ μᾶς μοιάζει, γιὰ νὰ συνδεθοῦμε μαζὺ του μετὰ τὴν ξεχωριστὴν ἐκείνη φιλία, ποῦ εἶναι πάνω ἀπὸ τὴν κοινότητα αἰσθητικῆς ἐννοίας καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπιδράσει τῆς καθημερινότητος. Καὶ γιὰτὶ ὅλοι αἰσθανόμεσθε τὴν ἀνάγκην τῆς γυναίκας, γιὰ τὴν ἀγάπην τῆς. Τὴν ἀγάπην τὴν ψυχικὴν καὶ τὴν σαρκικὴν. Τὴν στοργὴν καὶ τὸν ἔρωτά τῆς. Τὴν ἀγάπην, ποῦ δὲ σταματᾷ στὸ κοινὸ καὶ τὸ δοκιμασμένο, στὸ ἀόριστο καὶ τὸ συννεφιασμένο...

Πολὺ σπάνια ὅμως ὁ ἄνθρωπος πετυχαίνει στὴν ἀναζητήσιν του αὐτῆς. Γιὰτὶ ; Γιὰτὶ πολὺ σπάνια βρίσκει φίλους, ποῦ νὰ μοιάζουν μετὰ τὸν ἑαυτό. Σ' ἕνα δέντρο, ἂν καλοπαρατηρήσουμε, δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ βροῦμε δυὸ φύλλα ποῦ νὰ μοιάζουν ἀπολύτως μετὰ τὸν ἑαυτό. Τὸ ἴδιο, κατὰ μεγαλύτερον λόγον, συμβαίνει καὶ στοὺς ἄνθρώπους, μετὰ τὴν διαφορικὴ νοοτροπία, ποῦ ἔχει ὁ καθένας, τὸ διαφορικὸν χαρακτήρα, τὴν διαφορικὴν ἀνάγκην καὶ συνθήκην ζωῆς, μετὰ τὴν διαφορικὴν ἀπαιτήσιν καὶ τὴν διαφορικὴν ὑποχρέωσιν. Ὅ,τι κάνει τοὺς ἄνθρώπους νὰ νομίζουσι στὴν ἀρχὴν πὺς ἔγιναν φίλοι, εἶναι πρῶτα-πρῶτα ἢ προσωρινὴ εὐχαρίστησις, ποῦ εἶναι ἐμφυτὴ στὸν ἄνθρωπον, γιὰ τὴν γνωριμὴν κάποιου

ἄλλου, ποῦ ἐξωτερικὰ τοὺς εἶναι συμπαθῆς. Ἐπειτα μερικὰ κοινὰ γούστα. Κατόπιν κάποια κοινὰ συμφέροντα. Καὶ τελευταία ἢ ἀνάγκη νὰ μὴ ζοῦν μέσα στὴ ζωὴ... Ὅταν ὅμως μετὰ τὸ πέρασμα τοῦ καιροῦ, ξεδιπλωθῆ ὁλόκληρος ὁ χαρακτήρας τοῦ ἐνὸς στὸν ἄλλον, ὅταν διαπιστωθῆ ἢ διαφωνία ἀντιλήψεων πάνω στὸν τρόπο τῆς ζωῆς τους καὶ προπαντὸς, ὅταν συγκρουσθοῦν ὠρισμένα συμφέροντά τους, κάθε φύσεως, ἀρχίζουν τότε νὰ ἀναρωτιόνται ἂν ὁ ἄλλος εἶναι ὁ φίλος ποῦ φαντάστηκαν καὶ πόθησαν.

Ὁ καθένας μας πόσες τέτοιες περιπτώσεις δὲν ἀρίθμησε στὴ ζωὴν του καὶ πόσες ἀπογοητεύσεις δὲν ἔχει μέχρι σήμερον, ἀπὸ ἀνθρώπους, ποῦ στὴν ἀρχὴν θεωροῦσε φίλους του ἀγαπητούς!

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν Φιλία :

Ἡ ἀπάντησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐννοίαν ποῦ θὰ δόσουμε στὴ λέξιν αὐτήν. Γιὰ μὲνα δὲν ὑπάρχει τέτοια, ποῦ νὰ μπορεῖ νὰ ικανοποιήσῃ τὸ μεγάλο μας ψυχικὸ αἴτημα!

Στὴν ἐποχὴν μας ὁ καθένας τραβάει ἕνα δικὸν του δρόμον. Κι' ἂν συμβεῖ κάποτε ὁ ἕνας ν' ἀνταμώσῃ κάποιον ἄλλον, αὐτὸ γίνεται κατὰ σύμπτωσιν καὶ ἢ συνάντησίν τους θὰ διαρκέσει τόσο περισσότερον, ὅσο περισσότερον εἶναι τὰ σημάδια τῆς ψυχικῆς τους κυρίως ὁμοιότητος. Δὲ θὰ διαρκέσει ὅμως γιὰ πάντα! Εἶναι αὐτὸ πολὺ θλιβερόν καὶ ἀνάλογον μετὰ τὸν κάθε χαρακτήρα δημιουργεῖται καὶ ἀνάλογον ἐντύπωσις. Ἀλλὰ, ὅποιαδήποτε κι' ἂν εἶναι ἢ ἐντύπωσις αὐτὴ στὸν πνευματικὸν ἄνθρωπον, πρέπει νὰ συνεχίσει τὴν πορείαν του. Ἐχει τόσα ἄλλα πράγματα νὰ προσέξῃ γύρω του καὶ μέσα του... Ἐχει ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγκην νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ καὶ τὴν γυναίκα, τὸν ἕτερόφυλλον ἄνθρωπον, τὸν ἔρωτα...

Τὸ πρῶτο κοίταγμα τῆς γυναίκα
 εἶναι μιὰ ντροπαλὴ καὶ ἀπαθη θεά.
 Τὰ πρῶτα βήματά μας πρὸς αὐτήν,
 κατευθύνονται πρὸς τὴν ψυχὴ τῆς.
 Μέχρις οὗτος ἔως φθάσουμε στὸ ση-
 μεῖο αὐτό, πρᾶγμα ποὺ εἶναι ἀπὸ τὰ
 δυσκολότερα στὴ ζωὴ κάνουμε κά-
 ποιες διαπιστώσεις.

Ὅτι ὑπάρχει γυναίκα τῆς αἰσθη-
 σης καὶ γυναίκα τῆς ιδέας, γυναίκα
 τῆς γῆς καὶ γυναίκα τ' οὐρανοῦ,
 τῆς προσευχῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς λαγ-
 νείας. Καὶ ἄλλοτε τὴ βλέπουμε
 σὰν εἰκόνημα αἰσθηματικῆς λα-
 τρείας, ἄλλοτε σὰν ὠραίου κορμιοῦ
 ἀνάστημα...

Ὅτι ὁ ἄντρας διασχίζει ἀπέραν-
 τη ἔκταση γιὰ χάρη τῆς, ἀπὸ τὴν
 ἀκράτητη ἐπιθυμία τῆς σάρκας, μέ-
 χρι τὴν ὀλότερη ἀπὸ θρησκευτικὸ
 δέος σορογῆ. Καὶ εἶναι ὑποχρεωμέ-
 νος ἀπὸ τὴ φύση του στὴ μεγάλη
 αὐτὴ περιπλάνηση. Κάτι τὸν ἀναγ-
 κάζει νὰ ἔλκεται ἐρωτικὰ ἀπὸ τὴ
 γυναίκα, ἀδιάφορο ἂν ἡ ἔλξη αὐτὴ
 γεννιέται ἀπὸ τὴν καθαρῶτα ἄν-
 θρωπιὰ ἢ ξεπετιέται ἀπὸ τῆς ὕλι-
 κῆς μορφῆς τῆ γραμμικῆ τελειό-
 τητα.

Ὅτι γιὰ νὰ ἱκανοποιήσει, ὁ πνευ-
 ματικὸς ἄνθρωπος τὶς ψυχικῆς του
 ἀναζητήσεις, θέλει στὴ γυναίκα νὰ
 βρεῖ καὶ μιὰ νέα ψυχὴ, μιὰ πνοὴ
 νέα καὶ ζωογόνα θέλει τὸ ὠραῖο νὰ
 μὴ σταματᾷ στὴν ὠραία αἰσθητὴ
 γραμμὴ, ἀλλὰ νὰ ἐκτείνεται στὸν
 ἔσωτερικό, στὸν ψυχικὸ κόσμον. Θέ-
 λει τὸ ὠραῖο νόημα νὰ μὴν ἀπαυ-
 γάζει μονάχα καὶ μονόπλευρα ἀπὸ
 τὸ κορμί, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μιὰν ἐνδό-
 μυχον χάρη. Θέλει ἡ γυναίκα νὰ μὴν
 τὸν κρατεῖ δεμένο στὴ γῆ, ἀλλὰ καὶ
 νὰ τοῦ διδάξει τὴν ψυχικὴ καθαρῶ-
 τητα καὶ τοῦ αἰσθήματος τὴ χάρη.

Γνωρίζει ὁ ἄνθρωπος στὴ ζωὴ
 καὶ γυναῖκες τῆς αἰσθησης καὶ γυ-
 ναῖκες τῆς ιδέας. Ὁ πνευματικὸς ὁ-
 μως ἄνθρωπος κατευθύνεται στὴ μιὰ
 γυναίκα ποὺ εἶναι μαζί καὶ τὰ δύο.
 Νὰ συνυπάρξουν καὶ τὰ δύο πρέ-
 πει γιὰ τὴν ἀρτίωση τῆς ἀγάπης,
 μιᾶς ἀγάπης, ποὺ δὲ σταματᾷ σὺν
 κοινῷ καὶ σὺν δοκιμασμένῳ, σὺν ἀό-
 ριστο καὶ τὸ συννεφιασμένῳ! Μαζὶ
 τὸ πάθος τῆς σάρκας μὲ τὸ σύγκορ-
 μο καὶ σύμφυχο δύθισμα (καὶ σὲ
 μεγαλύτερο μάλιστα βαθμὸ τὸ δεύ-
 τερο, γιὰτὶ «ἡ ψυχὴ σὺν Ἐρωτα
 εἶναι ἡ Πρῶτη Θρησκεία» τοῦ ἄν-
 θρώπου τοῦ πνευματικοῦ). Ἀπὸ τὴ
 στιγμή ποὺ θὰ κάνει αὐτὴ τὴ δια-

Ε Π Ε Υ Ν Α

Λ. Κ. ΚΟΝΤ

Ἐνα νεανικὸ περιοδικὸ ποὺ
 θέλει μὲ τὴν ὕλη του νὰ δικαιώ-
 σει τὸν τίτλο του καὶ νὰ γίνῃ
 τὸ βῆμα τῶν νέων (ἀπ' τὸν μα-
 θητὴ τοῦ γυμνασίου ὡς τὸν φοι-
 τητὴ) πρέπει νὰ παραχωρήσῃ
 μιὰ μικρὴ γωνία ἀπ' τὶς σελίδες
 του στὴν ἔρευ α.

Ἡ «Νεανικὴ Ζωὴ» ἐπιθυμεῖ
 νὰ κάνει κάτι παραπάνω. Νὰ
 γίνῃ ἡ ἴδια ἕνας νέος ὄργα-
 νισμὸς ποὺ σήμερα πρωταρχί-
 ζει τὴ λειτουργία του, μὲ μιὰ
 ψυχὴ νέα, ὁ ἐκλεκτισμὸς τῆς ὀ-
 ποίας θὰ τὴν καταστήσῃ καθ'
 ὅλα τέλεια—ὄσο τοῦλάχιστον
 μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ τὸ τέλειον
 ἢ ἀνθρώπινον δυνατότητα. Μέσα
 λοιπὸν στίς νεανικῆς ιδιότητες
 ποὺ θὰ προσπαθῆσῃ νὰ περιλά-
 βῃ θάνατι καὶ ἡ ἀναζήτησις.
 Καὶ μήπως τί ἄλλο εἶναι ἡμᾶς
 τῶν νέων ἡ ζωὴ; Τι ἄλλο ἀπὸ
 μιὰ διαρκὴ ἀναζήτησις γιὰ νὰ
 βρεθοῦμε στὴν καταλληλότερη
 θέση μῆσα στὰ πλαίσια τῆς κοι-
 νωνίας;

Ἡ «Νεανικὴ Ζωὴ» θὰ βοηθῇ-
 σει αὐτὴν τὴν ἀναζήτησις μὲ τὴ
 στήλη τούτη, ὅπου θὰ δημοσι-
 εῦνται οἱ γνώμες—ὡς ἀπαντή-
 σεις—εἴτε τῶν Ἑλλήνων διανο-
 ομένων εἴτε τῶν ἀναγνωστῶν
 τῆς σὲ ἐρωτήματα ποὺ συχνὰ θὰ
 θέτωνται γιὰ γενικὰ ἢ εἰδικὰ ζη-
 τήματα καὶ προβλήματα πάνω
 στὴ νεανικὴ ζωὴ μας ἀλλὰ καὶ
 πάνω στὴν Τέχνη. Κιόλας,
 ἀπ' τὸ πρῶτο φύλλον θέλουμε
 νᾶμαστε συνεπεῖς στὸν προ-
 γραμματικὸ μας λόγο.

Ἀπευθυνόμεστε λοιπὸν σ' ὁ-
 λους τοὺς πνευματικὸς ἀνθρώ-
 πους τοῦ τόπου, ποὺ νομίζουνε
 πὼς εἶναι ὑποχρέωσή τους νὰ
 παρακολουθοῦνε τοὺς νέους
 ποὺ ἔρχονται νὰ τοὺς ἀντικατα-
 στήσουν, καὶ σ' ὅλους τοὺς ἀ-
 ναγνώστες μας ποὺ ἔχουν κάτι
 νὰ ποῦνε.

Καὶ τοὺς ρωτοῦμε:

— Ποιὸ νομίζετε πὼς πρέπει
 νᾶναι τὸ ἰδανικὸ τῶν νέων;

«Η ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ»

πίστωση δὲ ζητᾷ ἀπὸ τὴ γυναίκα
 παρὰ μονάχα αὐτό: Ζητᾷ μιὰ συμ-
 πάθεια καὶ μιὰ γλύκα μιὰ κατανό-
 ησις σὲ κάτι βαθύτερα ἀνθρώπινον, σὲ
 κάτι βαθύτερα αἰσθηματικόν. Γιατὶ ἡ
 κατανόησις αὐτὴ ἀποτελεῖ τοῦ ἔρωτα
 τὸ νόημα καὶ τὸ βάθος!

Καὶ ὁμως! Ἡ χαρὰ τῆς συνάν-
 τησις δύο τέτοιων ἀνθρώπινων ψυ-
 χῶν σπανιώτατα τυχαίνει μέσα σὸ
 χρόνον. Γιατὶ φαίνεται πὼς αὐτὸ ποὺ
 ζητᾷμε ἀπὸ τὴ γυναίκα (αὐτὸ ἡμεῖς
 νομίζουμε τόσο λίγο καὶ τόσο ἀπλό)
 εἶναι πάρα πολὺ γι' αὐτή. Ἡ γυ-
 ναίκα μειοεκτελεῖ σὲ μέρος τοῦ ψυ-
 χικοῦ τῆς κόσμου. Πνεῦμα γιὰ τὴ
 γυναίκα εἶναι ἡ σάρκα τῆς. Ἄλλο
 πνεῦμα δὲν ἔχει! Καὶ γύρω ἀπὸ τοῦ
 κορμιοῦ τῆς τὶς ἀνάγκης ρυθμίζει
 τὶς σχέσεις καὶ τὴ ζωὴ τῆς!

Ἴσως κάποτε σὸ πέρασμα τῆς
 ζωῆς του, ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος

νὰ πιστέψῃ ὅτι ἀντάμωσε ἐπὶ τέ-
 λους τὴ γυναίκα τοῦ ἰδανικοῦ
 του. Ἀρχίζει τότε νὰ ζεῖ στιγμῆς
 γαλήνειας εὐδαιμονίας, γιὰ τὴν ἔ-
 νωση αὐτὴ τὴν ἀκέραια. Εἶναι ὁμως
 γιὰ τόσο λίγο! Εἶναι μέχρις οὗτος
 διαπιστώσει πὼς ξεγελοῦσε τὸ ἑαυ-
 τὸ του!...

Καὶ προχωρώντας καὶ ἀναζητών-
 τας πάντα, ἔρχεται κάποτε ἡ στιγμή
 ποὺ ντρέπεται καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ
 του. Ντρέπεται γιὰτὶ νοιώθει βαθεῖα
 τὸ μέγεθος τοῦ ξεπεσμοῦ του: νὰ
 καρτερεῖ ἀπὸ τὸν «ἔρωτα» κάτι τό-
 σο ὠραῖο καὶ μεγάλο! Καὶ νὰ ὁ-
 πάρχει ἕνα τόσο μεγάλο χάσμα στίς
 γυναῖκες ποὺ γνώρισε μὲ τοῦ ἰδανι-
 κοῦ του τὴ γυναίκα! Ντρέπεται καὶ
 πικραίνεται, γιὰτὶ ὅλες οἱ γυναῖκες
 ἔρχονται νὰ τὸν φλογίσουν καὶ νὰ
 τὸν ρημάξουν. Δὲν ἔρχονται νὰ τὸν
 νοιώσουν καὶ νὰ τὸν συγκινήσουν!...

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΒΓΑΖΟΥΜΕ σήμερα το περιοδικό τούτο, με άρρυθμο, γοργό καρδιοχτύπι—καθώς είναι φυσικό σ' όλα τα πρωτοφανερώνματα—μ' όλο που ξέρουμε πώς δέν θά μοιάζει με κανένα άλλο και πώς θαίνουμε για να κατακτήσουμε έναν κενό χώρο στην πνευματική κίνηση του τόπου. Ζητάμε να μάς δώσει το χέρι η Ελληνική κοινωνία και προπάντων εκείνη η μερίδα της που δημιουργεί τον πολιτισμό της. Άλλα ζητάμε και κάτι άλλο: Νάρθουν κοντά μας οί νεοί, οί νεοί, οί νεοί, για να δείξουμε μέσα απ' το περιοδικό τούτο, πως και τί δημιουργεί ή νέα γενιά. Θέλουμε, με την ευκαιρία, να υπενθυμίσουμε μερικά λόγια από 'να γράμμα (2 Μαρτ. 1892) του άληγομόνητου Κ. Κρυστάλλη, που ετοίμαζε την έκδοση ενός «έβδομαδιαίου φιλολογικού φύλλου»: «... θά προσκαλέσωμεν να γράφουν όσοι νέοι (μόνον νέοι) γράφουν κάπως καλούτσικα και είναι άγνωστοι. Διότι τά παρ' ήμιν μεγάλα περιοδικά περιορίζονται εις συνεργασίαν γνωστών ονομάτων». Ακριβώς. Ο Κρυστάλλης εκφράζει τους σκοπούς μας και τίς φιλοδοξίες μας. Με μία μικρή διαφορά όμως. Πώς έμεις θά παραχωρήσουμε ένα μέρος και στους πνευματικούς ανθρώπους που θά θελήσουν να μάς βοηθήσουν. (φ.ν.)

ΑΝΑΜΦΙΣΒΗΤΗΤΑ το ζήτημα των εισιτηρίων εξετάσων — είτε ή διενέργεια, είτε ο αριθμός των υποψηφίων — για τίς Άνώτερες Σχολές, έχει συμπεριληφθει στα μεγάλα εκπαιδευτικά προβλήματα που απασχολούν όχι μόνο τους ιδιαιτέρους κύκλους αλλά και γενικότερα όλον τον πνευματικό κόσμο της πολυπαθής τούτης χώρας. Με το πρόβλημα αυτό ασχολείται τελευταία ο καθημερινός και περιοδικός τύπος. Φυσικά ο καθένας έχει τή γνώμη του, γιατί καθώς είπατε Τ. Τερέντιος «quoi homines, tot sententiae», αλλά αυτό δέ σημαίνει πως δέν πρέπει να βρεθεί μία λύση και να μην επιτρατευθούν όλες οι δυνάμεις για μία συντονισμένη προσπάθεια.

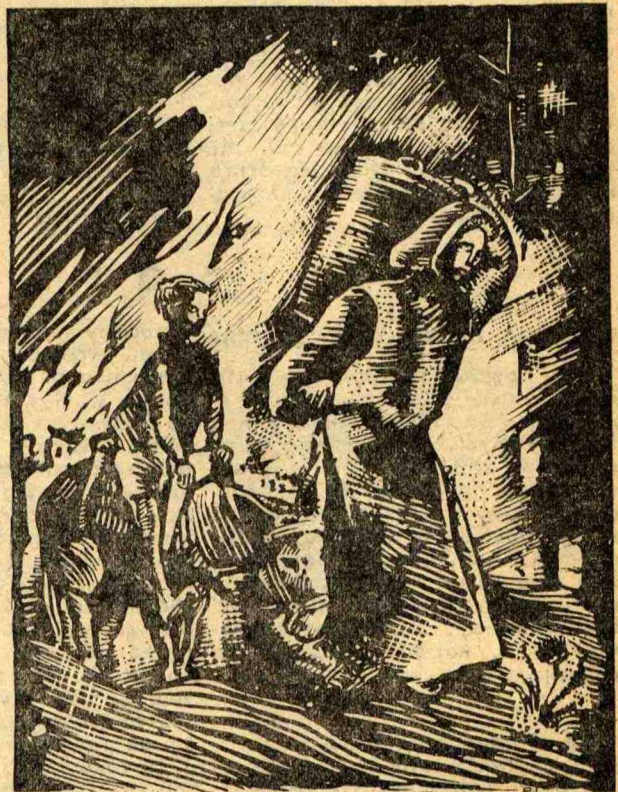
Δέν έχουμε χώρο για να παραθέσουμε αρκετά κομμάτια από 'να άρθρο του καθηγητή του Πανεπιστημίου κ. Α. Αλιεζάτου, δημοσιευμένο στο «Βήμα» της 13 Νοεμβρίου, που υποστηρίζει πως οί εισιτήριοι εξετάσεις «καταρρίπτουν το κύρος του Πανεπιστημίου και έκμηδενίζουν το κύρος των παρ' ήμιν γυμνασιακών σπουδών». Και συνεχίζει: «Αί εισιτήριοι του Πανεπιστημίου πρέπει να καταργηθούν και αντ' αυτών, ως γίνεται εις όλα τα μέρη του κόσμου και ως εγένετο εις παλαιότεραν εποχήν και παρ' ήμιν, να δοθεί προσοχή εις την διεξαγωγήν των άπολυτηρίων εξετάσεων του γυμνασίου». Ο διακεκριμένος καθηγητής νομίζει πως μπορεί να «επέλθη ριζική διόρθωσις του κακού και διάλυσις της δημιουργηθείσης δια των εισιτηρίων συγχύσεως των πραγμάτων» μόνο «διά της καθιερώσεως άυστηροτάτων άπολυτηρίων εξετάσεων υπό των έλεγχων των καθηγητών του Πανεπιστημίου και των εκπαιδευτικών συμβούλων». Η άποφή του πολύ σωστή κι όρθή ή λύση του. Και τελειώνει: «Άς μη φαντασθώμεν ποτέ πως ήμπορούμεν να κτίσωμεν οικοδόμημα και μάλιστα πνευματικόν χωρίς θεμέλια στερεά και είναι κρίμα να προχειρολογούμεν και ματαιοπονούμεν». Τι λένε οί αρμόδιοι;

(φ.ν.)

ΠΡΟ μηνών τέθηκε πάλι ζήτημα γλώσσας (για τή Δημοτική Έκπαίδευση) σάν να βρισκόμαστε τάχα στα χρόνια των σκληρών αγώνων του δημοτικισμού. Παράλληλη, λέει, διδασκαλία της καθαρεύουσας απ' τήν Δ' τάξη! Γυρίζουμε, λοιπόν, πίσω και χάνουμε το δρόμο που κερδίσαμε κάνοντας έτσι μάν εθνική ζήμια. «Και με ποιά συνείδηση αφήνουμε αυτή τή ζήμια να γίνεται ολοένα και πιο μεγάλη; φωνάζει μ' όλο του το δικιο ο κ. Κερθαίος. Άλλα μαθαίνουμε πως αυτό δέν είναι παρά το πρώτο μόνο βήμα. Θ' έρθει λοιπόν και δεύτερο. Άς έρθει. Και οί δυο αυτές προσπάθειες, αν πραγματοποιηθούν, θά έχουν άσφαλώς τήν ίδια

τύχη με άλλες περασμένες, γιατί ο δημοτικισμός είναι κατηγορηματικό αίτημα ζωής όχι μιας μειοψηφίας ή ενός κόμματος, αλλά όλόκληρου λαού που θέλει να ζήσει και να προκόψει», λέει ο κ. Α. Δελαμούζος στο άρθρο του «Η νέα απόπειρα» (Νέα Έστία, τευχ. 481). Έμεις οί νέοι δέν ερχόμαστε να προστέσουμε τίποτα στις διαμαρτυρίες των πνευματικών ανθρώπων του τόπου, αλλά θέλουμε να προσεχτεί τούτο: πως κυριώτατα ο βδομητικισμός είναι αίτημα της πολυπαθής νεολαίας, και να ταχθώμε, προτού μάς ζητηθεί ή γνώμη, υπέρ αυτού... (φ.ν.)

ΑΠΟ πέρι, στο βάθος του παρατήματος του Κολλεγίου Αθηνών, στεγάζεται ο Μορφωτικός Σύλλογος «Αθήναιοι». Οί περισσότεροι απ' τή δική μας γενιά, ούτε ξαίρουν ούτε έμαθαν από κανένα για τους σκοπούς και τήν ύπαρξη του Αθηνάιου. Μία κοντήτερη γνωριμία με τον καθένα απ' τους δημιουργούς του θά του δώσει τήν ακριβή του αξία. Για όσα διδάσκονται εκεί ή δική μας ηλικία έχει ανάγκη. Γι' αυτό ακριβώς, δέν κάγει να χάσουμε τέτοιες ευκαιρίες που για μάς θάνατι, αν όχι τελειοποίηση, έπωσθήποτε όμως, θάσας γερές και θετικές. Έγγύηση μάς δίνουν οί έσχαροι δημιουργοί του. Για πληροφορίες άς πάμε μόνοι μας στα γραφεία του. Να κουβεντιάσουμε με τους ίδιους. Θά τους βρούμε 5—8 στα Γραφεία του «Αθηνάιου» στο παραρτήμα Κολλεγίου Αθηνών, Ροδζβετ (Ακαδημίας) 40. (Ν. Α.)

ΡΑΛΛΗ ΚΩΣΙΑΗ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ

ΒΙΒΛΙΟ

«Γιώργ. Καραπάνου — Δώρα της 'Αγάπης»

Ἡ ποίηση τοῦ κ. Γιώργου Καραπάνου, ἀπειραχτή ἀπὸ τὰ σύγχρονα ρεύματα τῆς τεχνικῆς τοῦ στίχου, εἶναι ἡ ποίηση, ποῦ οἱ μελωδικοί καὶ χρωματικοὶ τῆς ἤχου συγκινοῦν βαθιά. Ὁ ποιητὴς τῆς «Πηγῆς» εἶναι ἕνας μουσικός, ἕνας ζωγράφος.

Στὴ ποίησή του πρωταρχικὴ θέση λαβαίνει τὸ ἐρωτικὸ στοιχεῖο, ποῦ ἡ παιδιαστική αἰσθηση στὴν ἔκφρασή του, φανερώνει τὴν πιὸ ὄριμη συνείδηση.—Εἶναι περίπου ὁ ὅρισμός ποῦ δίνει ὁ Baudelaire γιὰ τὴν καθαρὴ ποίηση—

Ἔτσι μᾶς φανερώνεται καὶ στὰ

«Δώρα τῆς Ἀγάπης» ποῦ τὰ θεωρῶ σὰ μιὰ συνέχεια τῆς «Πηγῆς».

Τὸ πληθωρικό του αἶσθημα ξεχειλίζει κι ἐδῶ μὲ μιὰν ἀκράτητην ὀρμὴν λυρικῆς ἐμπνοῆς ρωμαντικός ὅσο καὶ ὕλιστής, στοχαστής ὅσο καὶ τροβαδούρος, ποιητὴς ὅσο καὶ τεχνήτης.

Ὁ στίχος του γεροδεμένος μὰ κι' ἀνεπιτήδευτος κυλάει σὰ γάγαρο, καθάριο ποταμόνερο ποῦ στὸ βάθος του ἀφίνει νὰ διαφαίνεται ὅλη ἡ ποιητικὴ φλογερότητα τοῦ δημιουργοῦ του. Τὸ «Σῶζων οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ» εἶναι ἕνα ποίημα γιομάτο ἀπὸ τέτοιους στίχους.

ἜΚι ἔφτασα πρῶτος στὴν τραγὴν ἀπάτητη βουνοκορφῇ

ποῦ μὲ καρτέρω
σὺν τὴν παρθένα τὴν γλυκεῖά ποῦ ἀπὸ τὸ
[βρέφος καρτερᾷ
νάσαι μητέρα.]

Τὸ ἐλάχιστο ψεγάδι ποῦ βρίσκω στὴν ποίησή τοῦ κ. Καραπάνου, εἶναι ὁ περιορισμένος κύκλος τοῦ ὀρίζοντα τῶν ἰδεῶν του. Πάντως γιὰ μένα, ἀτομικά, ποῦ πιότερο μ' ἐνδιαφέρει ἡ καλλιτεχνικὴ ἔκφραση παρὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ θέματος, ὁ κ. Γ. Καραπάνος, ἂν καὶ ἴσως ὁ πιὸ νέος ἀπὸ τοὺς νέους μας ποιητὲς, ἔχει πατήσῃ ἤδη μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ ψηλές Παρνασσαϊκὲς βουνοκορφές.

ΓΙΩΡΓ. Ν. ΚΑΡΤΕΡ

ΘΕΑΤΡΟ

«Α. Μίλλερ — Ἦταν ἔλοι τους παιδιὰ μου».

Ὁ κ. Κούν προσφέρει μιὰ θετικὴ συμβολὴ σ' ὀλάκερη αὐτὴ τὴν υπόθεσιν ποῦ λέγεται: Θεατρικὴ τέχνη στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἕνας γνήσιος καλλιτέχνης ποῦ λατρεῖ ἀληθινὰ τὸ Θεᾶτρο. (Αὐτὸ τὸ διαπίστῳσα ἀμέσως κι ἀπὸ τὴν προσωπικὴ μου γνωριμία, ποῦ εἶχα τὴν τύχη νὰ κάνω αὐτὲς τὶς μέρες μὲ τὸν κ. Κούν). Τὸ ἀνέβασμα τοῦ ἔργου τοῦ Ἀρθούρου Μίλλερ ἀπὸ τὸν θιασοῦ του, δείχνει κι' αὐτὸ τὸ πόσο καλὰ ξέρει ὁ σκηνοθέτης τὴ δουλειά του. Μὲ πόση προσοχὴ καὶ πόση ἱκανότητα κατόρθῳσε ν' ἀποδώσει τὸ πλησίασμα τοῦ τέλειου!

Τὸ «Ἦταν ἔλοι τους παιδιὰ μου», εἶναι ἕνα ἔργο, γραμμένο μὲ δύναμη δραματουργικὴ. Ὁ νέος συγγραφέας του, μπόρεσε νὰ συγκεντρώσει παγκόσμιες κοινωτικὲς ἀντιλήψεις μέσα στὴν μικρὴν αὐτὴν ἐνός σπιτιοῦ. Οἱ ἥρωες του πλέκονται σὲ «πυκνὴ πλοκὴ ποῦ ξεπηδαίει ἀβίαστα ἀπὸ τὶς συνθήκες τῆς σημερινῆς ζωῆς» ὅπως γράφει ὁ κ. Brooks Atkinson. Μ' αὐτὸ τὸ ἔργο, ὁ Μίλλερ, τὸν Γενάρη πῆρε στὴν Ἀμερικὴ τὸ βραβεῖο τῶν κριτικῶν.

Οἱ ἐρμηνευτὲς τοῦ ἔργου δικαίωσαν τὸν συγγραφέα του. Ὁ Διαμαντόπουλος στάθηκε ἐξαιρετικός στὴν ἀπόδοσιν τοῦ συνθετικοῦ τοῦ ρόλου. Ἡ Β. Μεταξά ἔδωσε μιὰ χαρακτηριστικὴν ἐρμηνεία μὲ πλήρη

ἀνεση. Σ' ὅλη τὴν παράστασιν ὁ καλὸς πάντα Καλλέργης δὲν μ' ἐνθουσίασε: Ὁφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω πὼς στὴ δραματικὴ σκηνὴ μὲ τὸν πατέρα, μὲ συγκίνησε. Μόνον ἐκεῖ. Ἡ Λαμπέτη μὲ τὴ θελκτικὴ τῆς ἀπλότητα μετουσιωμένη σὲ τέχνη, δείχνει τὸ πλοῦσιον ταλέντο της. Ὁ κ. Κούν τέλος, ἂν ἡ ἰδιωματικὴ προφορὰ δὲν τὸν ἐμπόδιζε στὴν ὀρθοφωνία, θάταν κι' ἕνας ἀρκετὰ καλὸς ἡθοποιός. Οἱ ὑπόλοιποι κράτησαν τοὺς δευτέρους ρόλους τῶν μὲ κατανόησιν. Ξεχωρίζω τὴν Μ. Φωκᾶ. Τὰ σκηνικά τοῦ κ. Στεφανέλη πολὺ σύμφωνα μὲ τὸ ἔργο. Μ. ἄρεσε καὶ ἡ μετάφρασιν τοῦ κ. Δανοῦ.

ΟΣΚΑΡ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

«Σύγχρονη Βρεταννικὴ Ζωγραφικὴ»

Πρὶν ἀρχίσω τὸ ἐγκαινιάσμα τῆς στήλης αὐτῆς θάθελα νὰ ξέρουν ἐκεῖνοι ποῦ θὰ τὴν παρακολουθοῦνε πὼς δὲν ἔρχομαι μὲ ἀξιώσεις κριτικῆς—στὴν καθαρὴ βέβαια σημασία τῆς λέξης, γιὰτι κι ἔνο ἀπλὸ παρουσίασμα ὅταν γίνεται μὲ τὴ συνοδεία καὶ ἐνὸς μόνο ἐπιθέτου, εἶναι κριτικὴ—ἀλλὰ μᾶλλον πληροφορικῆς. Στὰ λίγα λόγια, ποῦ θ' ἀκολουθοῦνε, ἡ κριτικὴ θὰ βγαίνει μέσα ἀπ' τὶς ἐντυπώσεις, τὶς κάσταλαγαμμένες φυσικά, καὶ θὰναι περισσότερο ὑποκειμενικὴ καὶ γνωμοδοτικὴ.

Μὲ τὴ φροντίδα τοῦ Βρεταν. Συμβουλίου ἀνοίξει στὶς 11 Ὀκτωβρίου στὸ Βρετ. Ἰνστιτοῦτο τῆς Ἀθήνας, Ἐκθεσὴ Σύγχρονης Ἀγγλικῆς Ζωγραφικῆς (1942—1947) μ' ἔργα δεκα-

τέσσερων καλλιτεχνῶν, ποῦ ἀργότερα θὰ ἐκτεθοῦνε στὴ Ρώμη, στὸ Παρίσι καὶ στὴν Πράγα. Ἡ λέξη «σύγχρονη» μ' εἶχε προδιαθέσει κι' ἔτσι τὸ ξάφνιασμά μου δὲν ἦτανε καθὼς θάπρεπε νάταν. Ἡ ὄρασή μου καὶ στὶς τρεῖς αἴθουσες γέμισε ἀπὸ πολὺπλευρο μοντερνισμό, ποῦ ξεχειλίζει μὲ καταλυτικὴ ὀρμὴν μέσα ἀπὸ παράδοξα σχήματα καὶ τυχαίους χρωματισμούς καὶ παράσερνε μερικὰ καλὰ στοιχεῖα ποῦ βρίσκονταν ἐδῶ καὶ κεῖ. Βέβαια αὐτὴ ἡ ὀρμὴ δείχνει ἀνήσυχους ὀργανισμούς καὶ ψυχῆς νέες, καὶ τοῦτο εἶναι κάτι ποῦ πρέπει νὰ μᾶς εὐχαριστεῖ. Ἀλλὰ νομίζω, πὼς, ἂν ἡ παράδοσιν, καὶ γιὰ τὴ ζωγραφικὴ καὶ γιὰ τὴν ποίησιν, δὲ μπορεῖ πιά νὰ μᾶς ἐλκύσει, ἄλλο τόσο κι' ἡ ὀρθόδοξιν στάσιν τοῦ καλλιτέχνη δὲ μπορεῖ νάχει τὴν ἐμπιστοσύνην μας γιὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς τέχνης του.

Ὁ πλησιέστερος στὴν παράδοσιν ἀπ' τοὺς 14 Βρεταννοὺς ζωγράφους εἶναι ὁ William Scott καθὼς φαίνεται ἀπ' τὰ 7 ἔργα του. Κατορθῶνει δίχως νὰ ξεφεύγει ἀπ' τὴ πραγματικότητα ν' ἀπλοποιεῖ πάρα πολὺ. Εἶδα ἕνα πίνακά του (τὸν ὀνομάζει «τὸ τιγάνι») μὲ τέσσερα χρώματα ἀπλωμένα σὲ τέσσερις πλατιῆς ἐπιφάνειες... Τὰ χέρια ἐνὸς «γυμνοῦ», πάλι, δὲ φαίνονται κυλινδρικά. Εἶναι ἕνα χρώμα ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Ὁ καλλιτέχνης βρίσκει περιττὸ ν' ἀσχολιθεῖ μὲ σκιές. Ξέρει πὼς ὁ θεατὴς ἔχει «παράστασιν» τοῦ χεριοῦ μέσα του κι' αὐτόματα θὰ τὴ φέρει μπροστὰ στὸν πίνακα. Ἔτσι, παρ' ὄλο ποῦ ἡ τέχνη τοῦ W. Scott εἶναι, μπορεῖ νὰ πεί κανεὶς, «εὐκόλη», δημιουργεῖ μιὰν ἀπλότητα στὸ σύνολό της συμπαθητικὴ.

Γενικὰ θάλεγα πὼς ἀπ' τὰ 58 ἔργα

πού εκθέτονται, λίγα μού φάνηκαν πώς δημιουργούν κάτι. Υπάρχουν και τὰ «ξερά» και τὰ «ψεύτικα» πού μάταια παλεύουν να σταθούν στην περιοχή μιᾶς «υπόφερτης» τέχνης. Ἄπ' τὸ πρῶτο κύταγμα ξεχώρισα εὐθὺς τὰ λυρικά συνθέματα τοῦ Ivon Hitchens. Μάλιστα ἡ «σκοιφύλλωτη λιμνοῦλα» στέκεται τὸ καλύτερο ἔργο τῆς ἔκθεσης. Ὅπως και τάλλα ἔργα τοῦ Hitchens, διακρίνεται κι' αὐτὸ γιὰ τὸ ν ἔ ρ ο του, γιὰ τὴ γρήσια συγκίνηση πού ἀβίαστα τοποθέτησε ὁ καλλιτέχνης στὸ μουσικό του. Κυριότερα εἶναι χ ρ ὠ μ α τ ι ο τ ῆ ς παρά σχεδιαστές ὁ Hitchens. Οἱ πινελιές του, πού νομίζεις πὺς ἔπεσαν τυχαία, φτιάνουν, λές, τὸ σχέδιο ἀπὸ μιὰ δύναμη ἀόρατη—τὸ καλλιτεχνικὸ ἔνστιχτο;—Τὰ χρώματα πού διαλέγει, ἔχουν φῶς, πολὺ φῶς... Καὶ κάθε πίνακάς του εἶναι και μιὰ παλέττα.

Κι' ὁ γνωστός στοὺς Ἀθηναϊκοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους ἀπ' τὴν ἔκθεσή του πέροι τὸν Δεκέμβριο, John Craxton, ὁ 25ετής αὐτὸς ζωγράφος,

ἐκθέτει τρία ἔργα του μετὴ τῆς γνωστῆς τεχντροπίας τῶν χωρισμένων ἐπιπέδων καὶ τῶν ἀπότομων τόνων.

Οἱ τέσσερις «συνθέσεις» τοῦ Edgar Hubert ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἀπροσδιόριστα καὶ μπερδεμένα σχήματα πού πλέουν μέσα σ' ἕνα ἀρρωσιάρικο γκριζο χρώμα. Μὰ οἱ πιὸ παράξενοι εἶναι ὁ Graham Sutherland, ὁ Ben Nicholson κι' ὁ John Tunnard. Ὁ πρῶτος κάνει μεγάλους πίνακες. Οἱ συνθέσεις του εἶναι πάντα «ἀγκασωτές». Τὰ θέματά του τὰ παίρνει ἀπὸ ἀγκάθια. Ἀλλὰ στὸν δεύτερο ἀναζητῶ ἐπίμονα στοιχεῖα ζωγραφικά, ἔσω και τοῦ κατωτέρου εἶδους, μὰ ὁ κόπος μου πάει χαμένος. Ὁ Ben Nicholson εἶναι γεωμετρικός. Ἐνα-δύο τετράγωνα κι' ἄλλοι τόσοὶ κύκλοι μποροῦνε ν' ἀποτελέσουν θέμα γιὰ ἕνα «π ρ ο σ χ ἔ δ ι ο», ὅπως τὰ λέει. Κι' ὁ John Tunnard δὲν ἐκφράζει τὸν ἑσωτερικό του κόσμο πάνω στὸ π ρ α γ μ α τ ι κ ὸ, ἀλλὰ πάνω στὸ «φανταστικό». Ὁ Tunnard, πού χρημά-

τισε στὴν ἀρχὴ σχεδιαστής ὕφαντοργίας, δημιουργεῖ σύνολα διάφανα καὶ λειπὰ κι' οἱ ψιλές γραμμές, σὰ χορδές, πού τεμαχίζουν τὸν πίνακα, δείχνουν πόσο ἔχει ἐπιρραστῆ ἀπ' τὴν πρώτη του ἐργασία.

Ὁ χώρος δὲ μού ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶ και στοὺς ἄλλους ζωγράφους, πού ἔχουν βέβαια κι' αὐτοὶ τὸ «προσωπικὸ» τους, μὰ δὲν κάνουν ἰδιαίτερη ἐντύπωση.

Φεύγοντας ἀπ' τὴν Ἐκθεση σκεφτόμουνα τὴ φράση τοῦ Herbert Read πού στὸν κατάλογο ἔγραψε μιὰν εἰσαγωγή: «Οἱ δεκατέσσερις καλλιτέχνες, πού τὰ ἔργα τους παρουσιάζονται» στὴν Ἐκθεση αὐτή, δὲν εἶναι «ἀντιπροσωπευτικοί» τῆς σύγχρονης βρετανικῆς ζωγραφικῆς κατὰ τὴ συνηθισμένη σημασία τῆς λέξης—θέλω νὰ πῶ δὲν ἔχουν διαλεχτεῖ ὡς ἀναγκαστικά οἱ καλύτεροι, ἢ ὁ πιὸ χαρακτηριστικά Βρεταννοί».

ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΣ

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η

«Εἰσαγωγικά»

Πρὶν μποῦμε στὴν εἰδικὴ ἐξέταση και μελέτη τῶν πολλαπλῶν θεμάτων και προβλημάτων πού μᾶς παρουσιάζει σήμερα ἡ παγκόσμια μουσικὴ πραγματικότητα, θὰ πρέπει ξεχωριστὰ νὰ ποῦμε δυὸ λόγια γιὰ τὴ νεοελληνικὴ μουσικὴ, τὴ μουσικὴ τῆς πατρίδας μας, πού παρ' ὅλες τὶς ἀντιδράσεις τῶν καθεὶ λογῆς παραγόντων τοῦ τόπου μας ἀναπτύσσεται πρὸς τιμὴ τῶν νεοελληνῶν δημιουργῶν τῆς, ἁλματικά προχωρώντας ὄλο και σὲ ἀνώτερες βαθμίδες ἀνάμεσα στις διάφορες ἐθνικὲς μουσικές.

Σὰν νέοι πού γνωρίσαμε γιὰ πατρίδα μας τὴν Ἑλλάδα και πού σ' αὐτὴ σκοπεύουμε νὰ ζήσουμε, και νὰ προκόψουμε, θὰ πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ γνωρίσουμε ἀπὸ κοντὰ, και ν' ἀγαπήσουμε τὴ μουσικὴ τοῦ λαοῦ τῆς, πού πλάστηκε και τραγουδήθηκε ζυμωμένη ἀπ' τὴς ἐκάστοτε ἐποχικὲς πραγματικότητες τοῦ τόπου μας, κάτω ἀπ' τὸν ἴδιο καθάριο οὐρανὸ, κάτω ἀπ' τὸν ἴδιο λαμπρὸ ἥλιο. Περιφρόνηση και ἀγνοία δὲν ἐπιτρέπουν πιά ὁ ἀνεκτίμητος λαϊκὸς θησαυρὸς, τώρα μάλιστα πού ὄλοι μας νοιώθουμε, σὰν ἐπιταχτικὸ καθήκον τὴν ἀξιοποίηση τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς, προκειμένου νὰ δεθοῦμε και μετς στὸ ἄρμα τῆς παγκόσμιας μουσικῆς, πού τρέχοντας ἁλματικά προχωρεῖ καὶ ἀναπτύσσεται κερδίζοντας ὄλο και περισσότερη ὑπόσταση στὸ στίβο τῶν καλῶν Τεχνῶν.

Ἀπὸ πενήντα περίπου χρόνια στὸν τό-

πο μας, μετὴ τὴν ἰδανικὴ και φιλότιμη ἐργασία πολλῶν Ἑλλήνων μουσουργῶν, ἄρχισε νὰ χιτίζεται τὸ νεοελληνικὸ μουσικὸ οἰκοδόμημα, μέχρι τώρα πού εἴμαστε σὲ θέση νὰ καυχώμαστε γιὰ τὴ σχετικὴ πρόοδο διαφόρων δημιουργῶν.

Μὰ ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ μὴ στηλιτέψουμε μετὰ πίκρα τὴν ἀδιάφορη στάση τῶν διαφόρων κρατικῶν και καλλιτεχνικῶν ἀκόμη παραγόντων, ὅπως ἐπίσης και ἀρκετῶν φιλόμουσων, πού γέμιζαν μέχρι τώρα τὰ ἐδῶλια τῶν αἰθουσῶν κάθε εἶδους μουσικῆς-ἐκδήλωσης.

Σὰν νέοι λοιπὸν γεννημένοι σὲ συνθήκες, τέτοιες πού δὲν ἐπιτρέπουν ἀδιάφορη ἀτένιση και ἐξέταση, πρέπει νὰ δοθοῦμε ἀπεριόριστα σὲ κάθε τι Ἑλληνικὸ, στηρίζοντας σ' αὐτὸ ὅλες μας τὶς ἐλπίδες και τὶς φιλοδοξίες, γιατί τότε μόνο μετὸ ἐνεργητικὸ δόσιμο και τὴν ἐντατικὴ ἀφοσίωση θὰ ἀποκτήσουμε τὸ δικαίωμα τοῦ καυχήματος γιὰ τὶς ἐκδηλώσεις τῆς νεοελληνικῆς μουσικῆς τέχνης. Βασικὴ προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς νεοελληνικῆς μουσικῆς, εἶναι τὸ νὰ στραφοῦμε ὁλοκληρωτικὰ πρὸς τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι και ἀπὸ αὐτὸ νὰ ἀντλήσουμε τὶς ἀναρίθμητες οὐσιαστικὲς του μορφές, πού δὲν ἀφάνε ποτένὰ περιέχουν τὸν πυρήνα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθους και ἥθους, και νὰ δεσπόζει μέσα τους ἡ ἴδια Ἑλληνικὴ λεβέντικη νοοτροπία, πού συγκίνησε και συγκινεῖ παρασπόμενες και καινούργιες γεννιές.

Τὸ δημοτικὸ μας τραγοῦδι ἐσπῆθησε ἀπ' τὰ σπλάχνα τῶν ἐθνικῶν μας ἀπε-

λευθερωτικῶν ἀγώνων, κάτω ἀπὸ συνθήκες ἀνῶμαλων κοινωνικῶν καταστάσεων, γι' αὐτὸ ἡ πολυτιμὴ ἀξία του ἀξάνει, πέρνοντας μιὰ ἀπειρὴ ἔκταση στὸ βάθος ἡ φύση του κι' ἡ σκοπιμότητά του σὰν τέχνη αὐτοῦσια λαϊκῆ.

Μέσα στὴν ἐλληνικὴ μελωδία πνέει σπάταλα ἡ μυρωδιὰ τοῦ βουνίσαιου θυμαιοῦ και πεύκου, και ἡ ἐθνικὴ τῆς αὐτῆς περιεκτικότητά τὴν καθιστὰ γνήσια κόρη τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδας. Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' τὴν πορεία πού πρέπει νὰ ἀκολουθήσει ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ παραγωγή, (πού αὐτὸ ὀφείλεται στοὺς νεοελληνες συνθέτες), πρέπει νὰ ἐπιτρατευθοῦν ὄλοι οἱ παράγοντες τοῦ τόπου, κρατικοὶ και καλλιτεχνικοὶ, ὅπως ἐπίσης κι' ὄλοι οἱ νεοελληνες πού ἀγαποῦν τὰ Γράμματα και τὶς Τέχνες και νὰ δώσουν στὰ δημιουργικά στοιχεῖα τοῦ τόπου μας ἀπεριόριστη ὑποστήριξη κι' ἀγάπη γιὰ τὸ ἔργο τους ἄσχετα ἂν αὐτὴ θάνατι ὕλικὴ ἢ ἠθικῆ.

Πρέπει νὰ καταλάβουμε ὄλοι μας και αὐτοὶ ἀκόμη οἱ παλαιοὶ φιλόμουσοι μετὰ κακοδεμένα «παπιῶν», πὺς δὲν μᾶς λείπει τίποτα ἄλλο ἀπ' τὴν ἀγάπη μας, γιὰ νὰ δημιουργήσουμε μιὰν ἀξιόλογη ἐθνικὴ μουσικὴ σχολή, πού νὰ μπορεῖ νὰ μετρηθεῖ ἰσότημα μετὰ τὶς ξένες ἐθνικὲς μουσικές.

Τὰ λίγα μου αὐτὰ λόγια ἴσως νὰ νομιθοῦν σὰν μιὰ ρητορεία ἐξαλλου λάτρη τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς μὰ δὲν τὸ κρύβω πὺς κάθε μιὰ λέξη γράφτηκε μετὰ τὴν συγκίνηση πού δὲν ἐπιδέχεται συμβιβασμοὺς και ἀδιαφορία.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΣΟΛΑΚΗΣ

Φίλη «Νεανική Ζωή»,

Τό υπενθυμίζουμε κι' από δω :
 Η «ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ» κυριώ-
 τата θά γράφεται από νέους
 και θάναί για τούς νέους. Γι'
 αυτό, κι' απ' τόν καθένα
 πούχει κάτι καλό, θά περι-
 μένουμε συνεργασία. Και ποι-
 ήματα και διηγήματα και
 άρθρα και μελετήματα και
 σχέδια κι' οποιαδήποτε άλ-
 λη πρωτότυπη εργασία θά
 τήν κυτάζουμε με προσοχή
 και θά δημοσιεύουμε τά πιό
 άρτια, έχοντας πάντα για
 μέτρο τής κρίσης μας, τήν
 Τέχνην.

Απ' αυτήν τή στήλη θ' απαν-
 τούμε μόνο σ' όσους υπογρά-
 φουνε με τόνομά τους ή με
 φιλολογικό ψευδώνυμο. Επί-
 σης θά παρακαλούσαμε τούς
 άναγνώστες μας πού θά μας
 στέλνουνε συνεργασία, νά
 γράφουν απ' τή μιá σελίδα,
 και τό κάθε κομμάτι τους
 νάχει τήν υπογραφή τους
 (σέ περίπτωση ψευδώνυμου,
 υπογραφή του πραγματικού)
 καθώς και ήμερομηνία.

Η «ΝΕΑΝΙΚΗ ΖΩΗ»

Κ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟ
 (Ένταυθα). Ο «Φίλος» έχει ά-
 ξιοπρόσεχτη φαντασία. Προσπα-
 θήστε όμως νά εκφράξετε πε-
 ρισσότερο λογοτεχνικά. Απο-
 φεύγετε τά μεγάλα κι' άπτό-
 μα πηθήματα στό χρόνο. Τό
 θέμα του χαμού ενός φίλου ει-
 ναι πολύ εκμεταλλευμένο. Μό-
 νο παράξενα και πρωτότυπα
 γραμμένο θά έλκοοσε και θά
 δημιουργούσε άτμόσφαιρα. Ξα-
 ναστήλτε μας. Η «Ελληνική
 θάλασσα» άπλοϊκό. Ξεχωρήστε
 τή στιχοπλοκία απ' τήν ποιή-
 ση, τήν τέχνη απ' τό χορευτι-
 κό τραγούδι.

Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟ (Έν-
 ταυθα). Τό «Νυχτερινό συννέ-
 το» έχει πολλές χασμωδίες. Ο
 στίχος «καημοί και σκέψεις,
 σχέδια, μίσση, μνήμες και πό-
 θοι» κακοτονισμένος κι' άρρυθ-
 μος δεκαπεντασύλλαβος. Τόν
 χαλάνε τά «μίσση» και οι «μνή-
 μες». Τό συννέτο δέ χωράει
 τεχνικά λάθη Διαβάστε Μαβίλη
 και συγκρίνετε. Βρήκαμε μόνο
 ένα στίχο ποιητικό : «πού συ-
 νεπάρθηκε άθελα στον ύπνο κι'
 ή χαρά». Τό «Φθινόπωρο» κα-
 λούτσικο. Θά δημοσιευτεί. Τό
 «Στά σκοτεινά» δέν έχει μα-
 κρότητα. Η ύπόθεσή του τρέ-
 χει σάν άργοπορημένη και τά
 μέρη πού θά χρειάζονταν για
 τήν ψυχολογική και φιλοσοφι-
 μένη προπάντων προβολή του
 κομματιού δέν υπάρχουν. Στο

«Γυρίζοντας τήν 'Αθήνα» προ-
 παθήτε νά λυρικοποιήσετε πε-
 ζά συμβάντα μέσα σέ όρια χρο-
 νογραφήματος. Γενικά, επειδή
 στό γράψιμό σας έχετε έναν
 συμπαθητικό τρόπο έκφρασης
 θά θέλαμε νά σας παρακολου-
 θούμε.

Σ. ΒΕΛΙΩΤΗ (Αίγινα). Για τή
 στήλη τής επαρχίας έγκρίθηκε
 άλλο, πρωτό λάβουμε τό δικό
 σας. Περιμένουμε κάτι άλλο
 σχετικό. Η «Μπλε κασστίν»
 θά δημοσιευτεί.

Σ. ΦΡΑΓΚΟΓΑΗ (Ένταυθα).
 Δέν εξετάξετε τήν 'Αγία Λαύ-
 ρα άπο ιστορικής άπόψεως. Εί-
 ναι γραμμένο μάλλον με λυρι-
 κή και ύποκειμενική ζιάθεση.

Ν. ΚΑΤΕΑΡΟ (Ένταυθα). Στή
 «Αιλίπα του πολέμου» οι ει-
 κόνες δέν έχουνε τό σχετικό
 μακρος για νά τις χαρεί κανείς
 άνετα. Δέν μπορούμε νά περι-
 λάβουμε δλόκληρη έποχή μέσα
 σέ λίγες γραμμές. Γι' αυτό σας
 λείπει και τό θάθος. Νά προ-
 σέχετε τή σύνταξη και τό λε-
 χτικό σας. Η. χ. «Μόνο αν ει-
 σαι χτυπημένος απ' τή μοίρα
 δέν θά νοιώσεις όλο
 τό φυσικό μεγαλειο και δέν
 αίστάνεσαι λαχτάρα...»
 (προσέχτε τούς χρόνους τών
 ρημάτων).

ΑΚΟΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ (Ν.
 Φιλαδέλφεια). Ο «Φόβος» έχει
 πολλά πρωτότυπα εθρήματα. Εί-
 ναι γοργό και
 χαριτωμένο
 θά θέλαμε
 όμως νά λεί-
 πανε μερικές
 άστοχες έκ-
 φράσεις. Άν-
 τίθετα τό «τύ-
 χη» δέ θέλου-
 με νά πιστέ-
 φουμε πώς τό
 στείλατε μ' ά-
 ξιώσεις κάποι-
 ας τέχνης.

**Γ. ΠΕΤΡΟ-
 ΠΟΥΛΟ** (Ν.
 Σμύρνη). Προ-
 σπαθήστε στήν
 άρχή τουλάχισ-
 στον νά στρώ-
 σετε τή γλώσ-
 σα. Μή γράφε-
 τε «κατά τήν
 διάρκειαν» «έν
 τούτοις», «συμ-
 μαθητάς του»,
 «διέσχίσε».
 Ξαναστείλτε
 μας εργασία
 σας.

Η ΝΕΑΝΙΚΗ
 ΖΩΗ

Τόν Νοέμβρη ο «Αίώνας μας» δημοσίεψε κριτική του κ.
 Δικταίου για τό πρώτο μου βιβλίο.

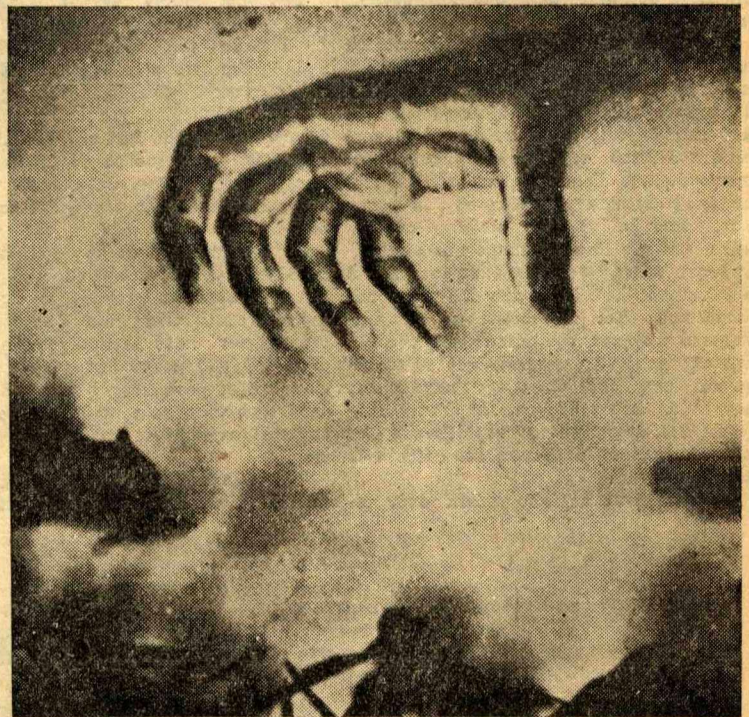
Τόν κ. Δικταίο δέν έχω τήν τιμή νά γνωρίζω. Αύτός με
 γνωρίζει αρκετά καλά. (Τήν έχω αυτή τήν τιμή). Τό διαπί-
 στωση διαβάζοντας τήν κριτική του. Από μία μικρή ποιητική
 συλλογή, τυπωμένη όταν ήμουνα δεκαεπτά χρονώ, ανακάλυψε
 όλες τις ασχολίες τής ιδιωτικής μου ζωής. «Ποίηση, ζωγρα-
 φική, μουσική, θέατρο». Έδώ άκριβώς θάθελα νά πώ έμπι-
 στευτικά κάτι : με τή μουσική δέ ασχολούμαι καθόλου. Όμως
 δέν μου κακοφαίνεται ή όμορφη αυτή άπόδωση, Ισα Ισα...

Και κάτι άλλο. Ένα ανέκδοτο τής ζωής του Παλαμά,
 λέει, πώς όταν ο ποιητής διορίστηκε Γενικός Γραμματέας στο
 Πανεπιστήμιο, τον κάλεσε ο Πρύτανης και τουπίε : «Κύριε Πα-
 λαμά έλπίζω τώρα νά πάψετε νά γράφετε στίχους». Ο ποιη-
 τής δέν υπάκουσε. Αυτό μου θυμισε μιá φράση τής κριτικής,
 ως τήν ποίμα έτσι. Μία μικρή διαφορά υπάρχει μόνον. Ο Πρύ-
 τανης έδειξε μικρότητα κι' ο Παλαμάς ήταν μεγάλος. Τώρα, ο
 κ. Δικταίος δείχνει μεγαλωσύνη κι' εγώ είμαι μικρός. Πάντως
 τό άποτέλεσμα θάναί τό ίδιο. (Θά γράφω, έσθαια έννοώ.) Άς
 με συγχωρέσει ο κ. Δικταίος, άφοδ τά λόγια του δέν θά θαρύ-
 νουν τήν «καλλιτεχνική μοίρα» μου. Γιατί από τό νά μήν είναι
 κανείς ποιητής μέχρι τού νά είναι «ελάχιστο ποιητής» δέν
 υπάρχει διαφορά. Σίγουρα, ή συμβουλή του κ. Δικταίου ήταν
 μιá μεγάλη «γκάφα». Ίσως...γιατί δέν θά μελέτησε, τουλάχισ-
 στον τήν «Αγάπη στον Έπαχτο» και τό «Παλιό βιολί».

Φιλικώτατα
 ΓΙΩΡΓ. Ν. ΚΑΡΤΕΡ

ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Στήν Πάτρα, στις αρχές του Σεπτεμβρη έκλεισε ή έκθε-
 ση ζωγραφικής τών αδελφών Γιώργου και Έρνέστου Ν. Καρ-
 τερ πού δόθηκε στις αίθουσες του εκεί Έλληνοαμερικανικού
 Ίνστιτούτου. Ο Πατριτικός τύπος μίλησε μ' ένθουσιασμό για
 τήν αξιοπρόσεχτη εργασία τών δύο νεαρών καλλιτεχνών.
 Δημοσιεύουμε ένα από τά έργα τής έκθεσης. Τήν «Κατοχή»,
 με κάρθουνο του κ. Έρνέστου Καρτερ.

ΝΕΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Ἡ σελίδα τούτη θάχει προορισμό νά παρακολουθήσει τὰ νεῖατα μέσα στή ζωή τους καί νά συζητήσει μαζί τους καί μέ τούς ἀρμόδιους τὰ ζητήματα πού τούς ἀπασχολοῦν. Θάχει σκοπό νά παρουσιάσει τή ζωή τους ὅπως αὐτή εἶναι, ὅπως πασχίζουν νά τήν κάνουν κι' ὅπως ἐμεῖς τή βλέπουμε ἀπ' τή σκοπιὰ μας. Ἀφοῦ ἀκουστοῦν οἱ γνώμες ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων θά ποῦμε καί μετς τή γνώμη μας. Εἴμαστε βέβαιοι πὼς τὰ συμπεράσματά μας εἶναι οὐσιαστικά καί θά συμβάλλουν στήν πρόοδο καί στήν ἐξύψωση τῆς νεολαίας μας...

Κύριο θέμα στοὺς μαθητὲς τῶν Γυμνασίων, στὶς μεγαλύτερες τάξεις, εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς ἐκπαίδευσης σὲ πρακτικὴ καὶ κλασσικὴ ἐκπαίδευση. Καί μήπως ἔχουν ἀδίκω τὰ παιδιὰ; Τὸ Ὑπουργεῖο θέλοντας νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴ δίκαιη αὐτὴ ἀξίωση, ἀνασύστασε τὸ Πρακτικὸ Λύκειο πού βρίσκεται στοὺς Ἀμπελοκήπους. Ὅμως γιὰ τίς ἐπαρχίες τί θά γίνει; Δὲν μπορεῖ νά χωριστοῦν οἱ τελευταῖες τάξεις ὄλων τῶν Γυμνασίων σὲ πρακτικὰ καί κλασσικὰ τμήματα μιὰ καί ὅλα τὰ γυμνάσια γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦν στὸν μεγάλο ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν ἔχουν δυὸ καί τρία τμήματα γιὰ κάθε τάξη; Ρωτᾶμε κάποιον μαθητὴ στήν Η' τάξη ἂν πρόκειται ν' ἀκολουθήσῃ ἀνώτερες σπουδὲς καί ποιῆς. Μᾶς ἀπαντᾷ ὅτι προορίζεται γιὰ τὸ Πολυτεχνεῖο. «Μ' ἀρέσουν ὑπερβολικὰ τὰ μαθηματικά, μὰ δυστυχῶς δὲ μοῦ μένουν ὥρες νά διαβάσω. Μᾶς τρῶνε τ' ἀρχαῖα. Τ' ἀρχαῖα καί τὰ λατινικὰ γιὰ μᾶς πού θ' ἀκολουθήσουμε θετικὲς ἐπιστῆμες, εἶνε ἐπιβάλλτες καί ἐμπόδια στήν ἐξέλιξή μας. Ἄν ὅμως εἶχε χωριστεῖ ἡ τάξη μας σὲ κλασσικὸ καί πρακτικὸ τότε ἀσφαλῶς ἡ κατάστασις θά μᾶς διευκόλυνε ἀρκετά».

Τὰ ἴδια παράπονα κι' ἀπὸ ἄλλον μαθητὴ πού πρόκειται ν' ἀκολουθήσῃ κλασσικὴ ἐπιστῆμη. «Καμμιά ἐπιείκεια δὲν ὑπάρχει ἀπ' τοὺς καθηγητὲς τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Δὲν μπορῶ νά ἐξελιχθῶ δταν βρίσκουμαι στὸ ἴδιο ἐπίπεδο μέ τὸν συμμαθητὴ μου πού θά γίνει μηχανικός».

Ἵστερα ἀπ' αὐτὰ ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι οἱ κ. κ. ἀρμόδιοι πρέπει νά προσέξουν τὸ ζήτημα αὐτὸ καί νά δώσουν τὴν λύση σύντομα γιὰ νά μὴ παιδεύονται κἄπως ἀδίκω οἱ μέλλοντες ἐπιστήμονές μας.

Θ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

Στὴ γωνία Ἀχαρνῶν-Χεύδεν βρίσκεται τὸ Β'. Ἀρρένων. Μπαίνοντας, ἔχουμε ἀμέσως τὴ συναίσθησις πὼς βρίσκομαστε σ' ἕναν πολιτισμένω καὶ σοβαρὸ χωρὸ. Μᾶς ὑποδέχεται — παλαίμαχος τοῦ Γυμνασίου — καθηγητὴς Γυμναστικῆς κ. Διαμαντόπουλος. Εὐγενικὰ γίνεται ὁ κρῖκος μας μέ τὴ διεύθυνση καί τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου του. Μὰ ἡ εὐχάριστη ἐντύπωσή μας ὀλοκληρῶνεται στὸ Γυμνασιαρχεῖο, πού ἀπὸ τὸν Ὑποδιευθυντὴ του κ. Βουκίδη μαθαίνουμε τὴ δουλειὰ πού γίνεται σ' αὐτό.

Ὁ κ. Βουκίδης εὐγενικὸς καί πρόθυμος, παίρνει τὸ ὕφος τοῦ ἀνώτερου ἀνθρώπου, πού μιλῶντας γιὰ κάτι, τὸ νιώθει, τ' ἀγαπάει, τὸ ποῖα. Γιὰ μᾶς ὁ κ. Βουκίδης ἔχει δυὸ μεγάλες ἀρετὲς. Ἀγαπάει τὸ ἐπάγγελμα του καί τὸν μαθητὴ. Διαπιστώνει μέ ἰθλίψη πὼς οἱ ψυχικὲς δυνάμεις καί ἡ δραστηριότητα τοῦ σημερινοῦ μαθητὴ εἶνε πειραγμένω ἀπ' τὴν ἀδελαιό-

τητα τῆς ἐποχῆς, πού ἔχει γι' ἀποτέλεσμα νά παρουσιάζει τὸ παιδί δισταχτικὸ καί φοβισμένω. Πιστεύει ὅμως, πὼς μέ τὴν φροντίδα τῶν καθηγητῶν, τὴν ἀπαραίτητη βοήθεια τῶν γονέων καί τὴν καλλιτέρεψη τῶν ὀλικῶν ὄρων τῆς ζωῆς, τὸ παιδί θά ξαναβρεῖ τὴν προπολεμικὴ του ἡρεμία, ξεπερνώντας ἔτσι κάθε προηγούμενω ἐπίπεδο σ' ἀπόδοσις, μάθησις καί δημιουργία.

Οἱ ἐλλείψεις τοῦ Γυμνασίου εἶνε μεγάλες. Οἱ Γερμανοὶ τὸ εἶχαν μεταβάλλει σὲ στρατώνα. Καταστρέφανε κι' ἐδῶ τὰ πάντα. Οὔτε ἕνα ὄργανω Φυσικῆς, οὔτε ἕνα χάρτης, οὔτε ἕνα βιβλίω στή σχολικὴ βιβλιοθήκη δὲ βρίσκεται πιά. Οἱ καθηγητὲς του μέ ἐπικεφαλῆς τὸν ἀκούραστο γυμνασιάρχη του κ. Πάτρα καί μέ τὸν σύλλογο τῶν γονέων παραστάτη, σὲ μιὰ συγκινητικὴ προσπάθεια, ἔχουν βάλλει τίς βάσεις τοῦ ὀλικοῦ ἐπανεξοπλισμοῦ τοῦ γυμνασίου.

Ἀποχαιρετώντας τὸν κ. Βουκίδη ἐρχόμαστε σ' ἐπικοινωνία μέ τοὺς μαθητὲς του. Ὅλοι τους εἶνε ἐνθουσιασμένοι μέ τοὺς καθηγητὲς τους πρᾶγμα πού μᾶς βεβαιώνει ὅτι θά ξεπεράσουν τίς δυνατότητές τους. Πρέπει νά συγχαροῦμε τὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ γιὰ τὴν τίμια ἐπαγγελματικὴ ἐργασία του καί στὰ εὐγενικὰ παιδιὰ τοῦ Β' Γυμνασίου, στοὺς φίλους αὐτοὺς, νά εὐχηθοῦμε καλὴ πρόοδο.

Β. ΤΣΑΚΑΤΙΑΝΝΗΣ

Καθησμένος στὸ γραφεῖω τοῦ δ κ. Μπερζάν μᾶς μιλάει μέ ἐνδιαφέρον καί εὐχαρίστησις γιὰ τὰ χίλια δυὸ ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τὴν ἐκπαίδευση. Ὁ κ. Μπερζάν, διευθυντὴς τοῦ Προτύπου Λυκείου Ἀθηνῶν, εἶναι ἕνας ἄνθρωπος μέ εὐθὺ καί ντόμπρω χαρακτήρα.

Μᾶς ἀναπτῆσει ὄλο τὸ πρόγραμμα τοῦ σχολείου του. Βεβαιωνόμεστε πὼς οἱ μαθητικὲς κοινότητες, ἡ ἀμιλλα μεταξὺ τῶν μαθητῶν καί τῶν τάξεων, ἡ μαθητικὴ καντίνα πού διαχειρίζονται οἱ ἴδιοι οἱ μαθητὲς καί τὰ τόσα ἄλλα προοδευτικὰ συστήματα πού ἐφαρμόζονται στὸ σχολεῖω τοῦ κ. Μπερζάν, βοηθοῦν πολὺ στὸ βαρὺ ἔργω τῆς ἐκπαιδεύσεως.

«Σκοπὸς μου δὲν εἶναι νά βγάλω μόνον καλοὺς μαθητὰς ἀπ' τὸ σχολεῖω μου, ἀλλὰ καί καλοὺς χαρακτήρες». Τὸν ρωτᾶμε τί ἰδέα ἔχει γιὰ τίς ἐξωσχολικὲς ὁργανώσεις, προσκοπισμὸ, ΧΑΝ, κλπ. «Ὁ προσκοπισμὸς δὲν ἔχει τὰ παλῆά του στελέχη» μᾶς ἀπαντᾷ κοφτά. «Τὴν ΧΑΝ τὴν ἤθελα πιδ ἑλληνικὴ. Ἴσως γιὰ τοὺς Ἀμερικάνους νάναι ὠραῖω τὸ σύστημά της, μὰ γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ νεότητα δὲν κάνει». Ἡ γνώμη του ἀπάνω στήν ψυχολογικὴ κατάστασις τοῦ μεταπολεμικοῦ μαθητὴ εἶναι, πὼς ὁ νέος ὀποιασδήποτε χώρας πού πέρασε κάτω ἀπὸ τὴν κατοχὴ, βρίσκεται σὲ μιὰ νευρικὴ ἀνισορροπία πού κληρονόμησε ἀπ' τὴν ἐπίδρασις τοῦ βαρβαρισμοῦ. Ἀκόμα καί ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ φωτισμοῦ, ὅπως ὑποστηρίζουν οἱ ψυχίατροι, συνέεινε στὸ σπᾶσιμο τῶν νεύρων κάθε νέου. Δὲν ἔχουμε τίποτα ἄλλω νά κάνουμε. Φωνάζουμε, ἱκετεύουμε, καλοῦμε, παρακαλοῦμε, κάθε γονέα, κάθε ἐκπαιδευτικὸ, κάθε ἄνθρωπο εὐσυνείδητο νά ἐνδιαφερθεῖ γιὰ τὸ παιδί, τὸν ἐφηβο, τὸ νέο.

Θ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

**ΟΠΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΑΝΤ. ΔΑΜΙΓΟΥ**

**Λυκούργου 3 & 'Απελλοῦ 4
ΑΘΗΝΑΙ**

■
**Προμηθεύσατε
τὰ ὀπτικά σας,
ἀπὸ τὸ πλέον εἰδικὸ
Κατάστημα
'Εκτελέσεις συνταγῶν**

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

**Συνεργάζονται 200 Ἑλληνες Λογοτέχνες,
καὶ 50 Καλλιτέχνες**

— Σελίδες 300 —

■
Κυκλοφορεῖ τὰ Χριστούγεννα

'Εκδότης: ΜΑΥΡΙΔΗΣ